

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 97.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, április 25.

Anglia hadereje súlyos vereséget szenvedett.

Meghiusult a harmadik áttörési kísérlet is. — A német nép magasztos dicsérete. —
Megváltoztatta az entente az offenzíva tervét. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Németország most vívja e háború legnagyobb csatáját. Ellenségeink mindent feltettek erre az ütőkártyára: a nyugati harctér tavaszi offenzívájára. A francia gyűlölet és az angol kíméletlenség ott ég az ágyuk rémületes pergőtüzében s amit e nemzetek agyveleje megerőltető működésében az emberirtásra és pusztításra kigondolhatott: ott tombol, rombol, dönt és kéjeleg a nyugati harctér poklaiban. A küzdők érzik, hogy a döntő leszámolás ideje érkezett! Még egy ilyen erőkifejtést nem bír el a földnek egyetlen nemzete sem.

Csak el kell olvasni a mai német hivatalos jelentést. Klasszikusan tömör soraiból a zordon emberpusztítás fürgetege süvölt elő, de utána nyomban a vigasztaló szivárvány is kitarja fölöttünk hétszínű biztató ívét. Mindaz az erő, amely szédületes iramban zuhant a német acélfalakra, megtört, mint a tajtékzó tenger a kemény szirtfokon. Tagadhatatlan, hogy ez a győzelemmel felérő ellentállás súlyos áldozatokat kívánt a németek részéről is, de mily elenyésző minden áldozat ahoz a sikerhez képest, amelyről a mai hivatalos jelentés büszkén jelentheti, hogy — az angolok és franciák minden tömegrohama hasztalan volt, megtörtött az a német hadvezetés és a győzni vágyó német katonák haláltmegvető bátorságán.

A német hadvezetés előrelátó gondossága s elvitathatlan fölénye most is bebizonyosodott. A tervszerű visszavonulás tönkretette az entente szépen kicirkalmazott, áttörésre alapított haditerveit s ma már hírünk van arról is, hogy a sikertelen offenzíva arra indította az entente hadvezetőségét, hogy e haditerveket Havreban megváltoztassa. Ez a tervváltoztatás nyílt bevallása a kudarcnak. S félni e haditervek megváltoztatásától annyival kevésbé lehet ok, mert hiszen az entente hadvezetőségének e háború folyamán többször nyílt alkalma e kényszerítő haditerv-változtatásokra, de — szerencsére — mindannyiszor bebizonyosodott az az ősrégi német közmondás: — Selten kommt was besseres nach! Az újabb haditerv sem lesz jobb az előzőknél, de ha jobb volna

is, a német hadvezetés zseniálitása is közreműködik majd, mint eddig is, e változásoknál.

Van a német jelentésnek azonban még egy felemelően szép része, amely e nagy nemzet rendíthetetlen erejéről, teljesítőkétségének excellens-voltáról s vezetőinek megértő hálájáról mond imádságosan szép szavakat. A küzdő, vérző, ellenséges tüzekben égő, kitartó és rendíthetetlen frontkatonaság mond — vezére útján — hálás köszönetet Németország polgári lakosságának: a „hinterland“ katonaságá-

nak; ahol férfi és nő, munkás és földműves egyetértő akarattal fogott össze, hogy mindent megadjon az érte élő- és haló küzdő katonaságnak. A jelentésnek ez a része szinte ódai magasságba szárnyaló szavakkal tett tanubizonyosságot Bismark egykori kijelentéséről: Istentől félünk csak, senki mástól a világon; de talán valósággyá emeli Kossuth transzponált szavait is a német nemzeten s az egyesült központi hatalmak hadseregein „a poklok kapui sem vehetnek több diadalmat...“ (.)

Berlin, április 24. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Az arrasi csatatéren a Franciaországban álló angol haderő tegnap a második nagy támadást indította, hogy a német vonalakat áttörje. Nehéz és legnehezebb ütegek napok óta ontják állásainkra a legkülönbözőbb lövedékeknek tömegét. Április 23-án kora reggel a tüzérségi harc a legerősebb pergőtüzzé fokozódott.

Röviddel utána a tűz alkotta fal mögül 80 kilométer szélességben támadásra törtek előre az angol rohamcsapatok, sokhelyt páncélos gépkocsiktól vezetve. Megsemmisítő tüzelésünk fogadta és sok helyen nagy veszteséggel járó hátrálásra kényszerítette őket. Más helyeken a harc elkeseredetten hullámozott ide-oda. Ahol az ellenség tért nyert, ott haláltmegvető támadásra kész gyalogságunk erőteljes ellentámadással visszavetette. Lens nyugati külvárosai, valamint Avion, Oppy, Gavrellei, Rouey és Gucurppe központjai voltak a kemény viaskodásnak.

Ezek a nevek a tenger és az Alpések között elterülő majd minden német vidék ezredeinek hőstetteit hirdetik. Az első támadások meghiusulta után az állásaink előtt elterülő hullamezön keresztül a Scarpe mindkét partján, este fele különös erőkifejtéssel, új tömegeknek második nagy támadása indult meg. De megtört ennek ereje is gyalogságunk hősiességén, részben tűzünkben, részben közelharoban és tüzérségünk megsemmisítő hatása alatt. Csak az arras-crambrai ut mentén nyert az ellenség néhány száz méternyi terület. Gucurppe romjai kezén maradtak.

Az ellenség áttörő kísérlete miként az Aisne mentén és a Champagneban, úgy itt Arrasnál is, iszonyatos veszteségek mellett meghiusult. Anglia hadereje a német hadvezetés előrelátása és derék csapatainak szivós győzelmi akarata következtében, súlyos, véres vereséget szenvedett. Hadseregünk teljes bizalommal néz az új harcok elébe. A legutóbbi csaták sikerében kiváló része van minden német embernek, legyen az férfi, vagy nő, földműves vagy munkás, aki a haza szolgálatában áll, erejét a hadsereg ellátása érdekében rendelkezésre bocsátja. **Az arcvonal mögött küzdő német ember tudatában van annak, hogy odahaza mindenki megteszi kötelességét és szakadatlanul munkálkodik, hogy az életre-halálra, a létért vagy nem létért vívott nehéz küzdelemben segítségére legyen.**

A nyugati arcvonal többi hadseregénél és a többi harctéren nem volt nagyobb harci cselekmény. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin. A sajtóhadiszállásról jelentik: Ugyanazon a területen, amelyen Napoleon 1813-14-iki hadjárata alkalmával egyik legfényesebb csatáját vívta, viaskodik ma ismét két nép a döntésért.

A Craonni-csata az 1814-iki hadjárat legvéresebb csatája volt, itt harcolt a francia kolosszus az orosz szívóssággal. Itt esett el a francia gyalogság magva, a fiatal gárda — írja ama kornak történetírója.

Az a terület, amelyen a mai csata folyik, olyan mintegy oszlop, a tengertől a Maasig húzódó hosszú állásban. Soisontól Laonba és Epernaiból Reimson át Laonba utak között egy húszonhét kilométer hosszú fensík húzódik. Ez a mi Aisne meletti állásainknak a magva. A fensík keletről nyugatra tart. A déli meredéken a nyugat felé folyó Aisne támaszkodik. Ez az óriási terjedelmű akadály zárja el északi Franciaország összes útjainak csomópontját. Maubeugét és ezért kell a franciáknak itt minden erővel támadniok. Napoleon 1814-ben ugyanazt tette, mit mai utódai; tudniillik *utakarta karolni a fensíket és együttal belebocsátkozott a veszteséget kínáló nagy fronttámadásba, hogy az állásokat megtörje.*

1814-ben Blücher marschall volt a főparancsnoka a porosz-orsz haderőnek. A főhadiszállása a mostani hivatalos jelentésekben is gyakran szerepelő *Brayben* volt. Mikor Napoleon az állásokat rettenetes küzdelem és utolsó tartaléki felhasználása után elfoglalta, ugyanide tette a főhadiszállását. Blücher megnyerte volna a csatát, ha Winzingeröde tábornok lovas hadteste, amelyet lovas tűzérsséggel erősítettek meg, nem mondott volna teljesen csütörtököt. 1814. júniusában sem történt azonban döntés. A mieink egyetlen ágyut sem vesztek és egyik részen sem ejtettek foglyokat. Ez is mutatja, hogy milyen rettenetes ekeseredéssel harcoltak. Blücher teljes rendben visszavonult Laonra. Ha Napoleonnak sikerült volna a keleti szárnyon a mai sokat emlegetett Berry-au-Batznál a átkarolást végrehajtania, akkor elvágta volna az orosz-perosz egyesült hadsereget és részben el is fogta volna.

A mai csata képe körülbelül a következőképp alakul ki: a nyugati szárnyon tehát a Soisontól majdnem északi irányban húzódó Soison—Premontre frontszakaszon, indultak meg a súlyos francia támadások azzal a céllal, hogy ezt a szárnyat tönkreteszik. Ez azonban nem sikerült. Ugyanigy történt 1814-ben, habár kisebb arányban, mert kisebbek voltak az akkori francia seregek. Akkor sem sikerült ezt a szárnyat tönkreverni. Napoleon akkor elhatározta, hogy főerejével keleti irányban oldalmozdulatot tesz, hogy megkísérelje a Corbény—Craonne közt erősen és szilárdan elhelyezkedt keleti szárny átkarolását. Embe szárny mögött fekvő Aile falu volt a mieink megingathatatlan támaszpontja, amelyen minden támadás megfordult.

Ma a meretek óriásakká nőttek. A kétségbeesésig fokozódott francia támadás, amelyet egy orosz hadosztály, valamint a tizenegyedik és harminchetedik hadosztályok és a harminckettedik hadtest hajtott végre, ugyanazt a célt követi, mint amelyet Napoleon kísérelt meg 1814-ben: elérni azt ugyanis, hogy a magaslati állások keleti oldalát megtörje. A mi hősi csapataink, amelyek Reimstől északnyugati irányban a Braumont-csúcsot olyan önteláldozó módon védtek és még ma is védik, a haza örök haládjára számíthatnak. Természetes, hogy a francia hadvezetőség a kudarc után jobb szárnyának támadását megkezdte Reimson túl. Az óriási csatának ezt a ré-

szét nevezik a champagnei harcoknak. Auberville falu a legszélsőbb pontja a támadásnak, ahol egy újabb átkaroló kísérlettel próbálkoztak keleti oldalunk ellen.

Miután ez az átkarolási kísérlet sem sikerült, nem maradt más hátra, minthogy a franciák megismételjék ugyanazt a rettenetes arcvonal-támadást, amelyet Napoleonnak is meg kellett tennie. Ott, ahol 1814. június 7-én délelőtt 10 órától délután 3 óráig Ney, Viktor és Grouchy marschalok és Nansouty lovas tábornok hiába fáradoztak, hogy Woroncoff orosz tábornok balszárnyát be nyomják, ott harcol a kiváló 11. és 56-ik francia hadosztály ekeseredett harcokban ezekben a napokban. Nekik sem ment jobban a dolguk, mint több mint száz évvel ezelőtt őseiknek. Az állás központjában, ahol Napoleon a tűzérsséget összpontosította és régi gárdáját tűzbe vetette, ott kellett volna ma is a döntő csapást mérni. A francia hadvezetőség a Bray—Cerny vonalon a híres XX. hadtestet a francia gárdát küldte tűzbe. Ez a hadtest már többször kísérte meg eredménytelenül vonalaink áttörését és nem egyszer vérzett el. Noha most is hősiessé támadott, mégsem tudott jelentős eredményt produkálni. A Chemin des Dames állás ma is szilárdan a kezünkben van. Az első vonal mögött a további állások egész sorai húzódnak. Ha franciák el is foglalnák első állásaikat, ezzel keveset nyernének, amíg nem sikerül a szárnyakat áttörniök, vagy az egész fensíket elfoglalniök.

Hága. A Daily Cronicle jelenti a nyugati frontról: A francia offenzíva nagyobb áldozatokat követelt, mint az elmúlt évben, annak oka nem az, hogy a németek a felszabadított területeket jobban ismerik, vagy hogy tűzérsségük pontosabban be van löve, hanem a kérdésnek abban rejlik oka, hogy a németek tűzérssége az idén erősebb, mint a múlt évben volt a Somme offenzíva idején.

Genf. A Viktor legutóbbi számában a következőket írja: Szabad-e megírunk, hogy a belga katonák siralmas helyzetben vannak. Szabad-e megírni, hogy az élelmezési adagokat leszállították, s hogy ez silány és elégtelen. — Ugylátszik, hogy a cenzura nem engedi meg a lapoknak, hogy a francia katonák panaszairól megemlékezzenek, mert a francia és a belga katonáknak egy és ugyanaz az ellátásuk van.

Luganó. A milánói és a római lapok Franciaországhoz címezve hírt közölnek, amelyben megokolják, hogy Olaszországra nézve a frontviszonyok miatt lehetetlenség, hogy az általános offenzívában részt vegyen.

A Corriere della Sera jelenti Párisból: A katonai körök biztosra veszik, hogy a francia offenzíva április végén befejezést fog nyerni, amíg a tavalyi offenzíva három hónapig tartott. Az offenzíva tervének megváltoztatását Havreban határozták el.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés nagybizottsága a hadsereg költségvetését tárgyalta. Az ülés elején Stein hadügyminiszter bizalmas közléseket tett a nyugati harc vonalon folyó harcokról, majd magasztalta a csapatok hősiességét és hangsúlyozta az országnak azt a kötelességét, hogy zavartalanul folytassa a munició és egyéb hadianyaggal való ellátást és a nagyszerűen vereskedő csapatok jó-

kedvére való tekintettel kifejezte azt a bizalmát, hogy az ellenség egyesült támadása nem fogja elérni célját. A németek ügye kitűnően áll.

Berlin. A Wolff-ügynökség esti jelentése a következő: Arrastól északra keletre a nap folyamán Gevreléért folyt a harc. Arras—Cambrey ut mentén ma este új angol támadás kezdődött. Csapataink jelentései egybehangzóan megerősítik az angolok tegnapi veszteségeit, amelyeket „hallatlanul nagy” jelentettek. Az Aisne-nél és a Champagneban kölcsönös erős tüzelés. Keleten nem történt esemény.

Megszűnt

az osztrák kormányválság.

Ejzel 2 órakerkezett telefonjelentés.

Bécsből jelentik: A német nemzeti szövetség mai ülésén a pártnak majdnem valamennyi tagja megjelent, ott volt Urban miniszter is. Az ülésen megvitatták a politikai helyzetet. A napirend előtt Szilveszter Gyula dr. kijelentette, hogy a Reichsrath egybegyűlése alkalmával már nem lesz abban a helyzetben, hogy újból elfogadja az elnökké való megválasztását. Az értekezlet ezután a volt elnöknek köszönetet szavazott eddigi munkásságáért. Hosszabb beható politikai tanácskozások után, amelynek tartalmát szigorúan bizalmasnak jelentették ki, a következő határozatokat fogadták el:

A német nemzeti szövetség, úgy, mint eddig, híven fogja teljesíteni az állam és a népről való kötelességét és minden erejével sikra fog szállani a Reichsrath munkaképességének helyreállítása és fenntartása érdekében. *Kivánatosnak tartja a párt, hogy Urban és Baerenreiter miniszterek maradjanak meg a kormányban.* A szövetség további állásfoglalását a kormány magatartásától teszi függővé. A Reichsrath mielőbb egybehívandó. Elfogadták végül az ülésen azt az indítványt is, amely a belpolitikai cenzurának haladéktalanul való megszüntetését követeli.

A keresztény szociálisták egyesülése ma a következő határozatot hozta:

— A német képviselők keresztény szociálista egyesülésének vezetősége, úgy mint eddig, a Ciarn-Martinie kormány feladatának súlypontjával a Reichsrath *halaszthatatlanná vált egybehívását tekinti.* Mikép a keresztény szociálisták egyesülése a politikai elhatározás szabadágának fenntartása mellett helyeselte Baerenreiter és Urban uraknak a kabinetbe való belépését, most is helyesli mindkét miniszternek a kormányban való megmaradását, annál is inkább, mert a Reichsrath egybehívásának erőlyes sürgetését várják tőlük.

LEGUJABB.

Ejzel 2 órakerkezett telefonjelentés.

Német hadifoglyok a francia kórházhajókon.

Páris. Az Havas-ügynökség jelenti: A nemzetközi jog és az emberiség minden szabálya ellenére a németek bejelentették azt az elhatározásukat, hogy a kórházhajókat minden figyelmeztetés ellenére megtorpedózzák. A francia kormány kijelenti, hogy a járművekre német hadifoglyokat fog behajózni.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A Balánon légi flottánk 3500 kilogramm bombát dobott jó eredménnyel ellenséges telepekre.

Berlin. Richthofen báró kapitány ma a 47-ik repülőgépet lőtte le légi harcban.

Radikális német kormány-programm.

— Egy álnévtű ur cikke a békemozgalom ellenzói ellen. —

— Saját tudósítók teletjelentése. —

Berlinből jelentik: A „Berliner Tageblatt” holnapi számában egy *Licinius Stoló* név alá rejtőző — és mint politikai körökben tudják — a kormányhoz közelálló magasrangú ember egy olyan cikket ír, amely nem kevesebb, mint

a kormány programja a háború után

és pedig abban az értelemben, amint azt Vilmos császár húsvéti levele nagy általánosságban kijelölte. A szenációja ennek a cikknek az, hogy a nyilvánosságra hozott részletes program sokkal radikálisabb, mint azt a német politikai viszonyok ismerői még csak elképzelni is merték volna. A Berlinben ma este nyilvánosságra került és izgalmas érdeklődést keltő nagyjelentőségű rövid cikk a következőképpen hangzik.

— A háború után Németországban nem lehet tovább a *juste-milieu* politikájával gazdálkodni: valóban nem lehet. Elképzelhetők, hogy esetről-esetre egy *Jorck* gróf radikális legitimizmusával kísérletezni lehetne, azonban *Bassermann* ur, *Friedberg* és *Zedlitz* urak utilitarizmusa kevés erővel rendelkezik. Ami parlamentjeinkben ninésenek *Nirabeauk*, sem pedig *Toopuevillek*, azonban nem szükséges, hogy *Kasszandrák* legyünk és mégis belássuk, hogy csak egy mélyreható rendszerváltozás hozhat számunkra szerencsés fejlődést. A legvéresebb és legborzalmasabb háború szükségessége teremtette meg a nép egységét, nem pedig rigorozus hatósági intézkedések. Ki hinné, hogy ez az egység túléli a békekötés óráját? Két nagy párt, — bármi legyen is a nevük, — fog alakulni: a *várakozók harcosai*, akik alapján véve mindent a mai állapotban akarnak meghagyni és mindenféle szépet várnak, vagyis inkább álmodnak. A másik a számtalan millióknak demokráciája, amely minden táborból, rétegből és osztályból szerveződik, akiknek megrendíthetetlen hite, hogy a nép közreműködésével kell tovább dolgozni.

— Ne próbáljunk ott finesszékkel, esendősítéssel, kiegyeztetéssel játékot űzni, ahol olyan esemény, mint ez a rettenetes háború, tolatkzik a múlt és jövő közé. Aki eme háború élményei után még mindig a száz év alatt unalomig lejátszott nótát fujja, a történelmi kialakulásról, amelyet fenn kell tartani, az intézményekről, amelyek Poroszországot és Németországot nagyra tették, amelyeknek abban az állapotban kell maradniok, amelyben ma vannak, azzal nem lehet vitatkozni, azzal nem lehet megalkudni, azzal harcolni kell. Ez a harc nagyon elkeseredett lesz és elsősorban ama terrorizmus ellen fog irányulni, amely egész nyilvános életünket a velejéig megmérgezte, mert eddig minálunk csak szigorúan meghatározott és előre megjelölt felfogással lehetett vallási, politikai és társadalmi dolgokkal úgy az államban, mint az egyházban még oly szerény hatást is elérni. Egy akadémikus — bürokratikus programmal nem lehet célhoz jutni. Nincs értelme ma már a munkásjog lanyha reformjának, a választói jog tökéletlen kijavításának és a jogegyenlőségről hangostott néhány udvarias trázisnak.

Erélyesebb eszközökhöz kell nyulni:

1. Az alkotmány megváltoztatásának parlamentáris kormány útján.
2. Minden születési és osztály előjog megszüntetése és a kivételes törvények eltörlése által.

3. Minden vallás és nemzetiséggel szemben tanusított föltétlen türelem által.

4. Egyenlő titkos és közvetlen választójog által az állami és községi képviselő testületek választásánál.

5. Az önálló keresetet űző nők választójogának megadása által.

6. Állam és egyház szigorú elválasztása által.

7. A közigazgatás átalakítása és ebben a jogászok előjogának eltörlése által.

8. Az oktatás és nevelő rendszer megváltoztatása által oly módon, hogy népünket nemcsak pozitív tudással lássuk el, hanem mindenekelőtt akaratát, ítélőképességét és egyéniségét fejlesszük ki.

9. Komoly belső gyarmatosítás által, a paraszt és a falusi kisbirtok hatóságos támogatása révén.

10. Föltétlen egyesülési jog és intenzív szociális, valamint egészségügyi gondoskodás által, amellyel a munkásság és a középosztály gazdaságilag gyenge elemeit erősítjük.

11. A külpolitikában egy egészséges európai és univerzális megértő politika által, amely a döntő bíróságot és a leszerelési mozgalmat teremtsen meg egy teljesen átalakítandó és modern szellemmel eltöltendő diplomácia útján.

Azt hiszik beavatott körökben, hogy ez a cikk nem téveszti el hatását ama konzervatív köröknél, amelyek a kancellár által hirdetett hadicélokkal szemben az annexiós háború folytatását követelik.

Tőzsde-kabalák.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Ugy kezdődött a dolog, hogy a múlt pénteken délután az Unió-kávéházban már egészen biztosan tudták, hogy a kormány meg fogja téríteni a *Salgótarján*nak a román betörés okozta kárt. — Nem lehet, mondta valaki — hiszen *Tisza* kijelentette, hogy csak a háború után fizetnek károkat.

Ezen egy kicsit gondolkodtak. De csak öt percig. Öt perc múlva készen volt az új indokolás: a *Salgótarján* magába fogja olvasztani az *Közakmagyarországi Köszénbányát*. És a mikor múlt szombaton délelőtt a pénteki 870 koronás zárlati kurzussal meg akarták nyitni a börzét, rettenetes tolongás támadt és öt percen belül 920 koronán állt a *Salgótarján*. Ilyen magas ez a kurzus 1899 óta nem volt, akkor 1300 körül járt, de abban az esztendőben visszafizették az alapítóke egy részét a névértékkel leszállították. Az tehát más volt. Amit a *Salgótarján*ival csináltak, az éppen olyan játék volt, mintha makkoltak, vagy bakkaráztak volna. Se be nem olvaszt, se nem kap kárt a *Salgótarján*; mindössze a tőzsdén untak rá kicsit a bankpapírokra, hát elkezdtek szórakozni ipari papírral. Istenem, mi az: 60 korona áremelkedés egy napon. Hiszen igaz, hogy valahol a világháború legnagyobb esataja folyik, de ide a Szabadság-terre nem, hallatszik el belőle semmi...

(Mikor esik és emelkedik?)

És hogy mennyire nem hallatszik el ide semmi, hogy mennyire csak játszanak itt az emberek, arra jellemző, hogy még kabalák is vannak. Mint hogy a kártyasztalnál vannak, akik ragaszkodnak valami babonához, akik

nem játsszanak, ha a jobb szemük vizket, vagy nagy tétet tesznek, ha kéményseprővel találkoztak az utcán, úgy itt is vannak, akik jeleken bíznek.

Az egyik ilyen kabalás jelenséget *Stark*-nak hívják és egyébként egyszerű öreg tőzsdeügynök. Ez a *Stark* már tíz év óta nem csinál mást, mint följön a tőzsdére és rendületlenül kínálja a *Déli Vasut* részvényeit. A *Déli Vasut* igen rossz üzlet, a papírjait nem veszi a kutya se, sőt még a tőzsdei jegyzésekben nevével se nevezik, hanem úgy hívják, hogy „*Lombard*”. (Ez még abból az időből való, amikor *Lombard* Vasutnak hívták a *Déli Vasut*at s a *Rotschildok* is azt hitték, hogy jó üzlet lesz szegényből.) Körülötte zajlik a spekuláció, világok sorsa dől el odakünn, de *Stark* bácsi csak sétál körül a teremben és há unatkozik elkiabálja:

— Adok *Déli Vasut*at 87-el.

Vagy:

— Veszek *Déli Vasut*at 90-el.

Senkise vesz tőle, senkise ad neki, de *Stark* bácsi éppen azért jelenség a tőzsdén, hogy ettől ne zavartassa magát: tíz év óta megcsinálja a maga *Déli Vasuti* kurzusát és hazamegy. Előfordul azonban esztendőben egyszer, hogy a bécsi tőzsde keres *Déli Vasut*at és ennek híre eljut *Pestre*. Ilyenkor *Bécsben* emelkedik a kurzus s az öreg *Stark* is fölemeli az árfolyamot. És ezt a ritka esetet megfigyelték a *pesti tőzsdén*. Abányszor bécsi hírekre a *Déli Vasut* szilárd volt, annyiszor még mindig elgyöngült a *pesti tőzsdén* az üzlet. Egy fordított barométer ez a *Stark* bácsi; — ahányszor ő emelkedik a *Déli Vasut*tal, annyiszor esik minden egyéb papír.

Ezen a héten a *Déli Vasut* fölment *Bécsben* 96 koronára, *Stark* elemében volt és az emberek idegesek lettek. Mikor a hét közepén aztán egyszerre legyöngült az üzlet s az árfolyamok esni kezdtek, a *pesti tőzsdén* az emberek titokban meg mertek volna esküdni, hogy a *stockholmi békekonzferencia* azért ült össze olyan nehezen, mert *Stark*nál emelkedett a *Déli Vasut* árfolyama...

(Politizer és a Magnezit.)

Vagy itt van ez a *Politizer*, aki szintén tőzsdeügynök és akinek ezen a héten eszébe jutott, hogy 1911 óta jegyzik a *pesti tőzsdén* egy *Magnezit*ipar nevű vállalat részvényeit és nem törődik vele senki. Egy szép csütörtöki napon odaállt az a *Politizer* a bankdiszponens korlátja alá és kezdett — ahogy a tőzsdei volapükök mondják — „*pénzt tenni*” *Magnezitre*.

Öreg tőzszerék felhorkantak.

— Was ist das, *Magnezit*? — kérdezték egymástól és egy negyed óráig hallgatták, mint kínál *Politizer* egy-két koronával egyre magasabb kurzusokat *Magnezit*iparért, amelynek összes részvényei a *Wiener Bankverein* és a *Hitelbank* tárcájában fekszenek. Hat évig nem volt benne üzlet, azt se tudták, hogy a világon van, de negyed óra múlva bediktálta *Politizer* a 10 koronával magasabb kurzust a tőzsdetikárnak s megpihent babérain. Isten tudja, ki nek és mire kellett ez a 10 koronával magasabb kurzus, amit a *Politizer* megcsinált. De komoly napilapok azért jelentették másnap, hogy a „*Magnezit* 10 koronával magasabb árfolyamon cserélt gazdát.”

(Kibővült a ketrec.)

Addig jártak a tőzsdések a tanács nyakára, hogy az egyetlen gömbölyű korlát között szűken vannak és nem tudnak mozogni, míg péntekre egyszerre csak arra ébredtek, hogy a korlátot szétszedték, öt részben állították fel a terem különböző pontjain s minden korlátrésznél egy-egy gyalulatlan kosszu lécre kiragasztották, milyen papírt lehet ott adni vagy venni. Ugy állottak itt azok a gyalulatlan fehér lécek, mint kézzel faragott keresztiek haretéri sirhanatokon... és az emberek az első parétól fölötébb rosszul érezték magukat alattuk.

Az egyik táblán az áll: „*Különfélék*”. A másikon: *Magyar Hitel*, *Osztrák Hitel*, *Rima*, *Közüti*, *Városi*, *Allamvasut*. A harmadikon: *Magyar Bank*, *Agrár*, *Házai*, *Jelzálog*, *Leszámitoló*. A negyediken: *Szén- és téglapapírok*. Az ötödik táblát egészen kitélték az ajtóig és ráírták, hogy: *Fabauk*. A hatodik táblára pedig nem írtak semmit, ugyse megy alája senki, mert ott lesz a *hadikölesön* és *járadékpiac*...

Szóval: kibővítették a ketrecet, de nem volt köszönet benne, mert úgy szétszórták az egyes papírok kijelölt helyeit, hogy tözsdediszponens legyen az, aki ezeken a tágas tereken keresztül át tudja tekinteni, hogy mi történik az egyes papiroknál. Zugolódta is nagyon (kivéve a kis ügynököket, akik így több megbízáshoz jutnak, mert a bankok diszponensei nem juthatnak el mindenholva s egyszerre nem lehet senki öt helyen) és mindjárt el is határozták, hogy délután értekezletet tartanak s a tözsdetanácsot megkérlik, állítsa vissza a régi rendet. Addig is a Fabank-csoport sztrájkba lépett, nem fogadta el a kijelölt helyet s Mezei igazgató biztatására elvonult duzzogni egy sarokba. Igaz, hogy a többiek se nagyon törődtek a kijelölt helylyel, összekeveredtek, mint régen s a hosszú, fehér lécek a szép fehér papírtáblákkal szomorúan álltak ki a földből.

VAROS ES MEGYE.

Az összeírás elrendelése Aradon. A m. kir. miniszterium 1377—917. M. E. szám alatt kelt rendeletével a polgári népességnek, valamint a ló, szarvasmarha, juh és sertés állományának összeírását, ugyiszintén az 1917. évi választókerület felvételét elrendelem. Ezen összeírás számbáló biztosok útján 1917. május 1, 2, 3. napján eszközöltetik Arad város területén. Felhívom Arad város lakosságát, hogy az összeírás az ország közéletének helyes és tervszerű irányítására feltétlenül szükséges lévén, az azt végző lakásokon megjelenő számbáló biztosoknak az összeírásához szükséges adatokat fontos közéletre való tekintettel a leglelküsemertesebb pontossággal mondják be. Az ellenszegülőket a legszigorúbban fogom megbüntetni. Az összeírásnak sürgősségére való tekintettel felkérem a lakosságot, hogy az összeírásnak ideje alatt lakásokon tartózkodni sziveskedjenek. Varjassy Lajos polgármester.

A magyar falu a háboruban.

(Mi van és mi nincs a vidéken? — Szappanfőzés — nagyban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Azok a hírek, amelyek a falusi nép pénz-bőségéről ragálnak, csakugyan nem alaptalanok, amit akként magyaráznak, hogy a pénz-bőséget voltaképpen az anyagban való megfoghatóság okozza. A parasztnál tele van a ládafia pénzzel, de nem tud rája mit vásárolni. A magyar vidékeken, különösen pedig az Alföldön, a földműves gazdának csaknem mindene megvan. Hiányt főként két cikkben érez: a cukorban és a petrolumban.

A cukorhiány a falusiak háztartásában még valahogyan csak elviselhető, mert hiszen még a békés időkben sem volt a paraszt nagy cukorfogyasztó. Annál inkább érezhető a petroleum szükséglet. Estétként egész vármegyék borulnak teljes sötétségbe, mert a községek petroleumvilágításra vannak berendezkedve. A parasztházak ablakaiból sem csillog ki a lámpa fénye, mert csak kevesen világítanak gyertyával. Ennek az az oka, mert az ugynevezett hadigyertya, amellyel, hogy túlságosan drága, még egészségtelen és kellemetlen füstöt is terjeszt. A nép most legszívesebben használja az olajmécsest, illetőleg mert az olajhoz nehezen lehet hozzájutni, a zsírral töltött mécesest. A parasztnak az emberi élvezetre való tiszta zsírt használják fel erre a célra, ami kétségtelen jele annak, hogy a falusi házakban nem ismerik a nagyvárosi ételmezés egyik fő mizériáját: a zsírhányt.

Az alföldi községekben hus is van bőségesen. Alig van ház, amelyben a télen legalább egy-két disznót ne öltek volna. A lisztellátásuk sincsenek különösebb nehézségei, mert nagyon kevés kivétellel minden falusi gazdának meg van a kellő gabonája az új aratásig s ezen állapotban a megismételt rekvizálás sem igen rontott. A zsírban való bőséget bizonyítja az is, hogy faluhelyen sehol az anyai szappan nem főztek, mint mostanában. A paraszt-asszonyok a szappant tiszta zsírból és szalonnából főzik.

Amikor az anyagok megfoghatóságáról emlékezünk meg, elsősorban rá kell mutatnunk arra, hogy a ruházatkodási cikkekben hiány van és ami van is, azt nem igen fizeti meg a fukar paraszt horribilis ára miatt. Különösen a csizma ára nőtt olyan nagyra, hogy bizony tiszter is meggondolja a falusi gazda, amíg a vételre szánja magát. Tej, tojás, túró, tejföl és szárnyas elegendő van a falun, ellenben a dohányhiányt keservesen érzik a falvakban, úgy, hogy a szenvedélyes pipások gyakran szárított leánderlevelekre gyujtanak rá.

Bor, az van elég a falusi kocsmákban, azonban még a legsavanyúbb lőrének literje is 4—5 koronába kerül, holott a békeidőben 70 fillérért lehetett kapni. Pénzbőségre vall az is, hogy ez a nagy ár sem riasztja el a parasztnak a kocsmától, sőt sok helyen a bevonult férfiak helyett dolgozó asszonyok és suhancok is rákaptak az italra.

IRODALOM ES MUVESZET.

Színházi műsor:

Szardán: Csárdás királyné, operett.

Magyar hangverseny Bukarestben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rekkenő nyári meleg van, már zöld minden park. Ilyenkor volt más évben a nagy kocsikorzó a Chausseen, most azonban oda vannak a toronymagas kocsik, a cifra kocsik s az itmaradt dákák bizony gyalog sétálgatnak araszos cipősarkaikon. A királyi palota előtt komoran állnak a gépjegyverek s az őrtálló német muskétás fejedelmi göggel néz le arra a néhány száz kopott konflisra, melyeket egy-egy macskányi gebe húz. A vihamos sineket már ellepte a rájuk seprött sár. De a francia sapkás városi rendőr most is ott áll az utcakeresztezőknél, csak annyi változott rajta, hogy feltűnően udvarias lett. Pedig ugyancsak sok kérdezősködésre kell felelnie, virul a jegyrendszer itt is s külön boltok vannak, ahol csak katonáknak, csak szövetséges polgári alattvalóknak, vagy csak helyieknek árulnak. A Calea-Victoriei elején pedig a főpostával szemben a Magazin Universul-ba csak tiszték mehettek be, legénység nem, még tiszt szolga sem.

Mellette van a mi Etappen-Commandónk s azon túl Iliov megye székháza körül állandóan nagy a tolongás. Itt székel a magyar polgári biztos hivatal s egész nap százával jönnek az ügyfelek, jórészt asszonyok ügyes-bajos dolgaikkal. Megszűnt nagyon sok keresetforrás s most ide gyökerezett emberek jönnek jelentkezni, hogy haza akarnak jönni Magyarországra. Kacér artistanók, szegény munkásasszonyok, cselédek, köztük sorozásra jelentkező künnrekedt állampolgáraink. Aki megkapja a hazatérésre az engedélyt, boldogan siet a hosszú papírlap igazolvánnyal az állomás mellett fekvő ipariskolába, ahol fertőtlenítik s elhelyezik, míg egy-egy transport utnak indítható.

Egyréként a bukaresti magyarság most is nagyon árva. A Bukaresti Magyar Ujság tavaly megszűnt s máig sem indult meg, a Herz-féle könyvkereskedésben vannak magyar lapok, de másutt sem magyar, sem könyv. Most halljuk nagy örömmel, hogy Kolozsvárról Janovicsék jönnek magyar színelőadásokat rendezni. Eddig csak német társulatunk van a National és oláh a Lyric színházban. A muzik közül működik a Clasic, Vlaicu, Apolló, Terra, Volta-Buzesti, Gloria és Lux. A varie-

tékből az Alhambra és Majestic-Femina, zeneestély hat helyiségben van állandóan. Ennyi idegen nyelvű szórakoztatás után mohón várja az egész magyar kolónia és a katonaság az Athenaeum termében tartandó koncertet. A Vörös Kereszt javára énekelt a mi művésznőnk: d'Orsay Edith, a bukaresti operaház híres tagja. Mozart, Meyerbeer, Grieg, Abt, Loewe-darabok közt Liszt, Káldy Gyula, Fráter Zoltán. Jensen is szerepel, magyarul szót hallunk végre, magyar dalt.

A művésznő Krammer Teréz tanítványa s nagy sikereket ért el a budapesti Király-Színházban, akkor még családi Kemény neve alatt. Hirnevet azonban Budapesten szerzett az Operánál, de a háboru kitörése napján az oláhok a vacaresti feyházba zárták, a honnan csak bevonuló csapataink szabadították ki s Budapesten lakó anyját — Kemény Pálnét — táviratilag nyugtatták meg leánya sorsáról.

Az első fecske. Reméljük jön utána a magyar színház, a magyar ujság.

Gagyí Jenő.

Színház hírel. Előadás a Katona-Otthon javára. Május elsején nagyszabású jótékony-célú előadás lesz a színházban. Kintzig János főispán öméltsége aradi védnöksége alatt álló Katona-Otthon javára, több katonatiszt fellép-tével. Színtre kerül Tóth Ede pályadíjat nyert népszínműve, a Falu rossza. Ezen előadásra jegyek már folyó hó 27-től válthatók. Bejezy György fellépte. Csütörtök és pénteken lép föl az aradi közönség által előnyösen ismert, meleg hangu tenorista, Bejezy György, Puccini ragyogó zenéjű operájában, a Pillangó kis-asszonyban. A fellépés iránt általános érdeklődés mutatkozik. Szombaton s vasárnap este B. Répásy Gusztó és Bejezy György együttes fellépésével Jókai—Strausz örökszép zenéjű operettje, a Cigánybáró kerül előadásra, melyre a társulat nagy szorgalommal készül. A Cigánybáróban a társulatnak csaknem minden tagja részt vesz.

* **A vak katonák** javára rendezendő hangversenyen, a mely e hó 29-én, vasárnap délután fél 5 órakor lesz megtartva a kulturpalota nagytermében, Békési Pál és neje zenetanárok haladó növendékei buzgó igyekezettel készülnek, hogy tautárik, valamint a szülők megelégedését kiérdemeljék. Jegyek 3, 2, 1 kor: árban, diákjegy 50 fillérért előre váltható Oláh és Tsa zeneműkereskedésében (Minorita-palota). Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

* **Előkészület a Lóczy-gyűjtemény elhelyezésére.** Felvinczi-Takács Zoltán dr. a kiváló esztétikus és képszakértő ma Aradra érkezett, hogy a kulturpalota képtárát elrendezze. A kulturpalota képgyűjteményében ugyanis a sok értékes és nagybecsű művészi munka mellett kisebb értékű, sőt jelentéktelen művek is találhatóak, amelyek nem emelik a képtár művészi értékét. Ezeknek a szakavatott kiselejtezése a gyűjtemény becsét nagyban fogja emelni. De szükség volt a rendezésre azért is, mert a képtár túlságosan sok helyet vett igénybe a műtárgyak számához képest, a kulturpalotában pedig most minden helyre szükség van, mert helyet kell csinálni a nagyjelentőségű és nagyértékű Lóczy-féle természetrajzi gyűjteménynek, amely a mi közművelődési intézetünket országos nevezetességűvé fogja tenni.

Tarnovszky Adám nagykövet elutazása. Genf. Tarnovszky Adám gróf washingtoni osztrák-magyar nagykövetnek eltávozására, mint a Petit Journal jelenti, az engedélyt megadták és a nagykövet elutazását erre a hétre várják.

Haza megy a földosztásra az orosz katoná.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Stockholm. Az orosz hadsereg hangulatára jellemzők azok a közlések, amelyet a vezérkar főszállásmestere, Lukomszki tábornok tett a *Ruszkviad* című lap munkatársa előtt.

— Különböző utakon és különböző eszközökkel — mondotta a tábornok — az orosz hadseregben az lett az általános felfogás, hogy csakhamar vége lesz a háborúnak. Agitátorok propagálják ezt a véleményt és az egyformán hat erősre és gyengére. Komoly és desorganizáló faktor a hadseregben elterjedt az a hír is, hogy nemsokára Oroszországban felosztják a földet. A katonák azt hiszik, hogy haza kell menniök. Így beszélnek egymás közt: ha idejére haza érsz, akkor kapsz földet, de ha elkésel, akkor semmit sem kapsz. Ez természetesen erősen hat a hadsereg hangulatára és sok szökés az eredménye. Szerencsére egyelőre nem nagy számban szöknek meg az előőrsek, naponta hadosztályonként hat-bét szökést jelentenek. De azokról az emberekről, akik a hadsereg háta mögött szöknek meg, nincsen direkt értesülésünk, azonban valószínű, hogy ezeknek a száma szaporodott. Ezek a jelenségek nagy veszélyt rejtenek magukban. Megnehezíti a szökések elleni küzdelmet az, hogy eme katonai felfogás mögött hazátlan emberek állnak, akiknek az a céljuk, hogy a hadsereg felbomoljon. Eltekintve az agitációtól, az orosz hadsereg általános műveletlensége is megnehezíti a mi küzdelmünket. A lövészárkokban mindenféle röpiratot terjesztenek, ez mind a legszélsőbb irányzatú. A röpiratokat a szabadságról visszatérő katonák hozzák és valóságos hullám gyanánt borítják el a hadsereget vele. Olvassák és hisznek neki. Az ilyen röpiratnak az írója legtöbbször csak a maga személyes kívánságát fejezi ki, de a katonák az ilyen kívánságot, mint örök igazságot tekintik. A szabadság kihirdetése úgy hatott a hadseregbe, hogy most már mindenki azt mondja: mártól kezdve minden szabad. Ezáltal a fegyelem meglazul és a legkomolyabb összetűzések,

félreértések keletkeztek, s a tisztok úgy érzik, hogy meg vannak alázva. A lapok azt írják, hogy a kormány a György-rend kivételével minden kitüntetést megszüntetett. Ez is nagyon kellemetlenül hatott a tisztokra, mert a rendjeleket, amelyeket most elvettek tőlük, a vérrükkel szerezték meg. A kormánynak és a szervezeteknek intézkedniük kell, nehogy a fegyelmetlenség a hadseregben urrá váljon. A tisztoknak igen sokat kell szenvedniök, míg a hadseregben újra bizalmat tudnak kelteni maguk iránt. A munkás és katonatanács több ukáza nagyon rosszul hatottak a fronton. Ebből is sok félreértés származott, s a katonák letartóztatott parancsnokait és új parancsnokot választottak maguknak. Ma már valamivel javult a parancsnok és a katonák közti viszony, de nagy munka vár a kormányra és mindenki, aki szereti hazáját, feszítse meg minden erejét, hogy segítsen a hadseregben, amely most egy betegségben megy át.

Hága. Pétervári jelentés szerint nagy orosz csapatok indultak az oláh front megerősítésére. A katonák legbogóin orosz és román nyelven a következő felirások voltak: — Előre, fel a győzelemre és a békére.

Hága. A Times pétervári jelentése szerint Miljukov azt állítja, hogy táviratokat fogtak el, amelyek arról szólnak, hogy a németek azon tanácskoznak, vajon most indítsanak offenzívát Oroszország ellen, vagy várják meg, hogy mi lesz az eredménye a paciáisták tárgyalásainak.

Koppenhága. A lapok nagyon sötéten látják az orosz helyzetet. Az általános zürzavar állandóan növekszik. Kerenszky igazságügyminiszter minden alkalmat megragad annak kijelentésére, hogy a kormányban ő oszupán a munkások és a katonák megbízottjaként szerepel. Mindinkább elő-

térbe kerül a szociálistáknak az a törekvése, hogy a kormányhatalmat magukhoz ragadják. A kormány működését megnehezíti a különböző forradalmi pártok közt való egyenlenség.

Lugano. Az olasz lapok pétervári jelentései szerint Besszarábiában ellenforradalom tört ki, amely a jelenlegi kormány ellen irányul.

Pflanzer-Baltin tábornok Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pflanzer-Baltin Ferenc báró vezérezredes, az összes gyalogági csapatok főfelügyelője, kinek nevéhez a háborúnak annyi dicsőséges hadieseménye fűződik, ma délelőtt Aradon tartózkodott. Bukovinának győzelmes felszabadítója, a félelmes oroszverő, ki félig felszeretlen öreg magyar népfelkelőivel a háború legkritikusabb napjaiban valóságos csodatetteket hajtott végre, inspicáló körútjában Aradot is meglátogatta.

Megérkezésékor a pályaudvaron a katonai állomásparancsnok fogadta Szemere Káimán állomásfőnök társaságában. Az őszülő, egészséges arcu vezérezredes rövid beszélgetést folytatott az urakkal, amelynek folyamán örömeinek adott kifejezést afölött, hogy a háború vihara Aradot a lehetőségig megkímélte.

— A pusztulás szemlélete bizony mindig szomorúsággal jár, s ez alól az érzés alól a hivatásos katonának is nehéz magát emancipálni.

A pályaudvaron felhívták a vezérezredes figyelmét a báró Neumaier Alfrédné és Vásárhelyi Janka urasszonyok vezetése alatt álló „menekülő konyhá”-jára, mely újabb a visszatelepülő székelység segítségével gyönyörű dolgokat produkált. A vezérezredes látható örömmel hallotta a hölgyek és Zubor főjegyző statisztikai kimutatását a kiszolgáltatt ételnemükről, s kijelentette, hogy Temesvárott is felemelő érzésekkel hallotta a Pályaudvari Holgybizottság nagyszerű működését.

Meghalt az Alföld írója.

— Érdekességek Tömörkény Istvánról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nemcsak a harcúterem, hanem itthon, a „mögöttes ország részben” is hullanak a nemzet nagy értékei. A magyar közéletnek és irodalomnak a háború alatt sok kiválósága dűlt már ki, de talán egyiket segítségül hívunk annyira, mint a szegediek kedvesen egyszerű és megkapóan közvetlen paraszti íróját, **Tömörkény Istvánt**. Csakugyan úgy járt, mintha kiment volna a lövészárkokba és többet nem tért vissza egészségesen. Vasárnap reggel a hideg tavaszi szélben felsőkabát nélkül lement sétálni a Tisza partra, amelyről ő oly sok ragyogó képet tudott elénk varázsolni; hiába figyelmeztették jóbarátai, hogy kockára teszi az egészségét, ő edzettségére hivatkozva nem törődött a tanácsokkal. Csakugyan meghűtötte magát, tüdőgyulladást kapott és huszonnégy óra alatt jobblétre szenderült.

A legérdekesebb magyar írótipusok közé tartozott Tömörkény István. Mint a legtöbb író, ő se készült erre a pályára. Az apja gyógyszerésznek szánta a Pista gyereket, családi néven **Steingasner Istvánt** és tényleg gyógyszerészkedett is rövid ideig. A piperkőc pályára — amint később mondogatta — nem tett neki s mert szabadabb élet után vágyott, megírói készségét hamar felfedezték benne, boszniai katonáskodása után beállott munka-

társnak a Szegedi Naplóhoz. Harminc esztendővel ezelőtt még sokat kellett végezni Szegeden a fiatal újságírónak. Sebők Zsigmondon s Békefi Antalón kívül Tömörkény Istvánnak is oda kellett éjszaka ülni a nyomdai asztalhoz korrigálni a kefelevonatokat. Becsülettel, nagy ambícióval végezte apró újságírói teendőit még akkor is, amikor már országos nevű író volt.

Tömörkény István volt talán az első, aki az alföldi parasztot a maga hamisítatlan műveltségében mutatta be az olvasónak. A szegedi nagy tanyavilág otthonává vált, elvegyült a parasztsághoz és megfigyelte beszédmodorukat, beleilleszkedett gondolkodásmódjukba és valósággal színes fotográfiát állított elénk, fényképeket, amelyeknek alakjai éltek, mozogtak. Amint hogy írása mentes volt a mesterkéeltségtől, épp úgy az egyéniségéből is hiányzott minden természetellenes póz. A szőke, kékszemű Tömörkény István az első pillanatban a tulkomoly férfi benyomását tette s csak lassan melegedett fel. Szerette a bizalmas környezetet, ott érezte magát egészen otthonosan és akkor jó bor mellett megeredt anekdotázó szava. Szegeden híresek voltak a Tömörkény István hajnali bohém tréfái, amelyek a Tiszaparti Onozó Poldi-téte vendéglőben sűrű bableves mellett zajlottak le. A budapesti művészvilág kitűnőségei gyakran lementek Szegedre a béke boldog korszakában egy kis jó halászlére és buccai boroskára. Hyenaeor Tömörkény kö-

rül csoportosult a társaság a *Kis Kassa* című művésztanán, amelyen testvéri melegséggel fért meg író, színész, szobrász, festő és muzikus. Ha nagyon jó kedve volt szegény Tömörkénynek, akkor elmondta azt, hogyan mentette meg az életét ifjúkorában valamelyik ismeretlen jóakarója.

— Rettenetes hideg tél volt — mesélte — s én jó kompániában, mi tagadás, több alkoholt fogyasztottam, mint szabad lett volna. Nem tudom hogyan, de a kegyetlen hideg éjszakában kijutottam a város határában levő, üzemen kívül álló szeszgyár udvarába és úgy képzeltem, hogy otthon az ágyban vagyok, aztán elkezdtem aludni. Reggel vasogó fogakkal ébredtem fel. A szeszgyár udvarán voltam egy nagy kád alatt. Valami ismeretlen jóember látva helyzetemet, ráborított egy kádat és ez megóvott a megfagyástól, mert a testemtől meleg lett a levegő körülöttem a kád alatt.

Nem szégyen, tehát kimondom, hogy Tömörkény István szeretett éjszakázni, boldog volt, ha kedves környezetben poharazás közben átbeszélgethette a hajnalt. Sokszor találta őt a reggel a vendéglőben, álmátlanul, de soha se történt meg vele, hogy a szórakozásai miatt akár egy órát is mulasztott volna a teendőiből. Amikor már igazgatója volt a szegedi, Somogyi könyvtárnak, akkor is pontosan megjelent hivatalában reggel nyolc órákor, a híres világos mellény nem maradhatott el róla, elegánsan, irias kedvvel ült munkához és

— Egyáltalán a hölgyeknek soha el nem muló hálával tartozik a mi hadvezetőségünk. Ők voltak a mi leghasznosabb szövetségeseink.

A pályaudvarról a várba hajtatott a vezérezredek, ahol Resch Ferenc tábornok fogadta tisztikara élén a vezérezredest, aki ezután a katonai kiképzést tekintette meg. Szemlét tartott valamennyi aradi gyalogcsapat fölött a szemle után a legnagyobb megelégedését és elismerését fejezte ki úgy a csapatparancsnokoknak, a tiszteknek és a legénységnek. Azután a katonai barakkokat tekintette meg, ahol a tapasztalt rend és tisztaság felett mondott elismerő szavakat. A szemle végével az aradi tisztikar ebédre hívta meg a vezérezredest, aki azonban, megköszönve a figyelmet, elhárította a meghívást:

— Az időm meglehetősen ki van mérve s így sajnálom, hogy több időt nem tölthetek az önök társaságában, de a vonatindulása előtt a pályaudvaron fogok megvácsorálni.

A vezérezredek Aradról a déli vonattal Lippára utazott.

Elsülyesztett

ellenséges gőzös.

Budapest, április 24. (Hivatalos.)
A fohadiszállás jelenti:

Sehonnan sem jelentenek különös eseményt. — **Höfer** altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Események a tengeren.

A április 21-ről 22-re virradó éjjel egyik flotillaosztagunk az otrantói tengerszorosban egy körülbelül 1300 tonnás gőzöst elsülyesztett. Ellenséges haderők nem voltak láthatók.
Hajóhadparanosnokság.

senki se mondta volna róla, hogy az éjszakát agyon kívül töltötte.

Déleleg alakja lassan-lassan mégis megroppant. A gyomrát megtámadta a betegség és orvosa tanácsára belépett az antialkoholista rendbe. Hosszu hónapokig kedvetlen, keserű hangulatban élt ekkor, nem ment a munka, amit pedig nagyon szeretett; az orvosa aztán maga is azt tanácsolta, hogy lépjen ki az alkoholelleses rendből, mert így tönkre megy a szervezete. Régi vidámsága azonban nem tért vissza. A gondtalan ifjuság rózsás esztendei elillantak és most már csak nagy néha kereste föl a régi, vig tanyákat. Mondják, hogy Kóbor Tamás, a nagyhírű regényíró és publicista rendkívül vágyott megismerkedni Tömörkény Istvánnal és nemrégén leutazott Szegedre. A szögediek híres Tömörkényje a Kis Kass piros abroszos asztalai mellett várta, ismeretlen kollégáját. A szemben levő társaság feszült figyelemmel leste a két nagy szellem között meginduló diskurzust és némelyik tulbuzgó riporter titokban már a ceruzáját is hegyezte, hogy a kínálkozó ötleteket feljegyezhesse. Fél óráig abszolút szótlanságba merült a két író, majd Tömörkény végigmustrálta Kóbor Tamás jellegzetesen göndör fekete haját és egykedvűen ezt a kérdést intézte író-társához:

— Mondja Kóbor ur, süti Ön a haját?

(=)

Olasz offenziva az entente megmentésére.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Genf. Gande Marianneban, egy francia határmenti helyiségben letolyt entente konferenciának nagy politikai és katonai jelentősége van. A konferencia lefolyásáról a francia lapok a különböző jelentéseket hoznak. A Figaró jelentése szerint az entente-nak az az elhatározása, hogy a harcot végső győzelemig kell folytatni. A konferencián Olaszország engedményeket kapott Szerbia és Görögország rovására és ezeknek az engedményeknek fejében Olaszországnak nyomban meg kell kezdenie az offenzívát, miután az oroszok nem képesek már támogatni az angol és francia offenzívát. A Journal és más lapok jelentése szerint Görögország sorsa ellen is döntöttek és azt határozták el, hogy Konstantin királyt megfosztják a tróntól és Venizelosz elnöksége alatt köztársaságot alakítanak. Katonai körökben nagy feltűnést kelt, hogy Izvolszky orosz követ nem jelent meg az értekezleten, holott a párisi angol és francia nagykövet jelen voltak.

A Matin értesülése szerint Boselli és Sonnino felvetették a békeprogramot és a konferencia abban állapodott meg, hogy az entente újból megfogja határozni háborus céljait. Különösen a nemzetiségi kérdést veszik revízió alá.

A Matin arról is értesült, hogy a konferencián Olaszországnak engedményeket tettek és Görögországoól köztársaságot akarnak csinálni.

Genf. A francia offenziva, a melytől eleinte a döntő győzelmet remélték, már a hetedik napon keserű csalódást hozott. A félhivatalos Havas jelentések most már csak arra szorítkoznak, hogy bőbeszédűen leírják az egyes csapatok hősiességét és már egyetlen egy falu elfoglalását is győzelemnek mondják. Rousset alezredek ma így ír:

— Meg kell állapítani, hogy a hadműveletek lassabbak lettek, még pedig többféle okból. Reméljük, hogy ez csak átmeneti állapot.

Rousset és a többi katonai kritikás is most már Olaszországhoz fordul és abban reménykedik, hogy egy olasz offenziva arra kényszeríti majd Hindenburgot, hogy a nyugati frontról csapatokat vonjon el. Az entente-miniszterelnökök találkozásának az olasz határon szintén az volt a célja, hogy segítséget kérjen az olaszoktól. A francia offenziva sikertelensége nagy lehangoltságot keltett. Általában félnek az orosz különbéktől. Azokat a híreket, hogy Pétervárott nyugtalanságok vannak és hogy Lenin párthivei nem adják ki a kezükből az arsenálból szerzett fegyvereket, a cenzura nem engedi közölni. Néhány lap már gunyos megjegyzésekkel kíséri Amerika beavatkozását. A Bataille például ezt írja:

Nincs szükségünk néhány ezer önkéntesre. Wilson jobban tenné, ha félmillió munkást küldene nekünk.

Athén. Lambros miniszterelnök, miután megtudta, hogy Venizelos az entente segítségével meg akarja félemlíteni a királyhű görög lakosságot, hogy szabad teret nyerjen saját terveinek, lemondását visszavonta.

Genf. A legutóbbi entente tanácskozáson megvitatták a szalonikii expedíciónak abbahagyását, de Görögországgal szemben követendő eljárásról nem tudtak végleges megállapodásra jutni.

Miklós cár ballerínája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nemrég azt jelentették Pétervárról, hogy Kschesinskanak, a híres táncosnőnek a cári palota közvetlen szomszédságában levő házáat a mob kirabolta és részben elpusztította. A fejedelmi fényvel diszes lakosztályokat tönkretették, de állítólag véletlenül sikerült az óriási mennyiségű ezüstneműt, a táncosné aranykoszorút és főleg levelezését idejekorán az állami bankba elvinni. A fosztogatók megkímélték II. Miklós sajátkezü aláírásával ellátott fényképeit, olajfestésű portréit, Tapintatos kimélet ez, amely valószínűleg kellemesen érinti a trónfosztott uralkodót, aki önkénytelen száműzetésében bizonyára sokat gondolkodik a multakról.

Az egykori prima ballerina, aki mindig okos asszony volt, ezuttal sem mulasztotta el, hogy a pillanat mindenkorai praktikus követelményeire gondoljon: a legelső politikai vihar kitörésekor elmenekült Pétervárról, Finnországba utazott és távol minden nyugtalanságtól, biztos révből szemléli a hazájában lejátszódó eseményeket és minthogy vagyona jó helyen van elhelyezve és csodás ékszerei is óriási értéket képviselnek, könnyen elviseli Strelina nevű birtokának és pétervári palotájának elpusztítását.

Ehhez a házhoz, amely csak kilenc esztendeje az övé, nem fűződnek olyan érdekes emlékek, mint ahhoz a palotához, amely az ugynevezett angol rakparton áll és amelyben évtizedeken át lakott, mint Oroszország egyik legbefolyásosabb személyisége. A hatalma még III. Sándor cár idejéből ered és az akkori trónörökösnek, a későbbi II. Miklós cárnak köszönhette és innen keletkezett domiháló szerepe a császári balettkarban is. Az ideig csak külföldi, különösen olasz táncosnők jutottak a „Prima-Ballerina assoluta” címhez. Bármilyen táncos talentum is volt egy orosz nő, mégsem tudott érvényesülni, még sem jutott elismertetéshez, míg Kschesinskanak sikerült az akkori trónörököshöz, a későbbi cárhoz való viszonya következtében ezt a nevezetes állást elfoglalnia és ezzel utat törnie a későbbi csillagok a Pavlovnak, a Karsavinak és a többi orosz származásu nagy művésznők részére.

Hosszu-hosszu éveken át hatalom maradt, akivel számolni kellett. Kétszeres hatalom volt, mert Sergius Mihajlovics nagyherceg kegyeivel is dicsekedhet, aki a cárnak volt aggligény nagybátyja és e miatt a viszony miatt a cár egy ideig haragudott is. Ebbe az időbe esik a táncosnőnek az angol rakparton lévő palotájának eladása és a belső berendezés elárverezése, ami tizszeres áron kelt el. Mindenféle társadalmi állásu ember jelent meg az árverésen, akik nemcsak a nagyszerű ezüstneműt, öreg porcellánt, perzsaszőnyeget és berakott butort, hanem ennél is értékesebb dolgokat akartak venni. De Kschesinska az árverés előtt gondosan átnézett minden fiókot és egyikben sem telejtett egy sor írást sem. Az indiszkrécio hiába kockáztatott nagy pénzt, ezuttal pórus jár.

Magas jóakarója ezért hálás is volt. Csakhamar visszatérhetett a Rivieráról, ahol már

kis fiával együtt állandó tartózkodásra rendezkedett be. A császári vár közvetlen közelében álló palotába költözött. Ettől kezdve semmi sem zavarta meg a baráti viszonyt és ha a művész külföldi utra ment, akkor politikai kérdéseket is megszokott tárgyalni a pétervári szomszédjával váltott leveleiben.

Mialatt ennek az érdekes asszonynak politikai tehetsége az orosz események következtében az egész világ előtt ismeretessé vált, addig rendkívül táncos talentumáról Péterváron kívül csak egyetlen egyszer tett tanúságot és pedig Bécsben. Ezelőtt tizennégy esztendővel huszonkét személyből álló kíséretével az osztrák császárvárosba érkezett, az Imperial szállóban az ugynevezett „fejedelmi lakosztályt” foglalta el, amelyhez az a szalon is tartozott, amelyben Bismarck és Andrássy annak idején aláírták a német-osztrák-magyar egyezséget.

Azt a mondakört, amely személye és körülbelül husz millió értékű vagyona körül keletkezett, gazdagították a gyémánt diadémok és nyakláncok, a mesés fülbevalók, az ékköves karkötők s az igazán királyi ékszerek egész kincsesára, amelynek fényessége minden asszonynak érdekeit elkábította. Aztán érkezett fellepésének napja, a bécsi udvari operában, ahol valóban nagystílusú táncművészetével szen-

zációs sikert aratott. Az *Excezzior* című baletet játszották, amelyben a *Felvilágosodás és Kultura* lábujjhegyen állva, graciózus mozdulattal nyújtották egymásnak kezüket, míg az összes nemzetek fegyveresen ugyan, de huszszinü trikkóban a „Béke apoteozisává” egyesültek. Ha az ember erre visszagondol . . .

Kschesinska a *Civilizációt* táncolta. Vajon hivatottabb-e valaki, hogy ezt a fogalmat megtestesítse, mint egy orosz származású lény? . . .

A művész elbódította a színház előkelő közönségét lábujjhegy táncával. Ferenc József király is jelen volt az előadásnál és ő adta meg a jelt a tapsra, amikor a táncosnő negyvenszer fordult meg lábujjhegyén saját tengelye körül.

Arany és ezüst koszorukat nyújtottak fel a színpadra és egy pétervári lapnak Bécsbe küldött tudósítója fejévesztve rohant az előadás után a táviradára, hogy tudassa a nagy eseményt, hogy Oroszország Ausztriát a lábujjhegyével meghódította.

Ó szép, eltűnt idők, amelyekben csak egy balett rendező intésére volt szükség, hogy minden nemzet „A Béke apoteozisában” egy festői tablóban egyesüljön.

nyában is, mert úgy tünteti fel az Egyesült-Államokat, mint valami politikai zsarolót, a mely fegyvert szegez az európai semleges államoknak.

Mindezekkel az akadémikusokkal azonban itt Stockholmban keveset törődnek és javában folytatják az előkészületeket a nagy kongresszusra. Troelstrát mára várjuk ide, Borgbjörg, a dán szociálisták kiváló vezére, holnapra jelezte érkezését Haparandából. Ott várta hetek óta az engedelmet, hogy átlépesse a finn határt, de végtére is megunta a dolgot és kerülő utat fog tenni. Borgbjörg Haparandában találkozott Thomas francia municions miniszterrel, a ki hír szerint úgy nyilatkozott, hogy nem vár kézzelfogható eredményt ez idő szerint a szociálista békekongresszustól, a mi pedig Franciaországot illeti, az megmarad a jog álláspontján és nem tágit Elzász-Lotharingia visszakövetelésétől. Thomas felfogása a mi szemünkben hiven jellemzi a francia szociálista többség álláspontját.

Ilyen nagy esemény előestéjén, mint aminő az évek óta sóvárogva várt békekongresszus létrejövetele, csak természetes és sehogyan sem kerülhető el, hogy a világ minden tájáról összeszedődül hírlapírók ne röptessenek szét a szélrózsa minden irányába szenzációkat. Így például a francia tudósítók azt táviratozták Párisba, hogy Kerenszki Stockholmba találkozni fog Huymanssal és hogy Vanderveke már uton van Pétervár felé. Valóssággal hemzsegnek itt Stockholmban a külföldi lap tudósítók, minden nevesebb újság képviselve van, de most még nincs dolguk, mert hiszen csak a kongresszus előkészítésénél tartunk.

Anglia lelöveti a Stockholmba utazó szociálistákat.

— Franciaország átengedi a semleges küldötteket. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Genf. A spanyol szociálisták megbízottjai Párisba érkeztek, ahonnan Stockholmba utaznak. Abból a körülményből, hogy Franciaországon keresztül utazhatnak, arra következtetnek, hogy a francia szociálisták is részt fognak vehetni a konferencián.

Stockholm. A svéd lapok jelentik Tróczy orosz szociálistának Halifaxban Krisztianfyord fedélzetén történt letartóztatásáról a következőket:

— Amikor a Krisztianfyord norvég gőzös megérkezett a kikötőbe egy angol tiszt felfegyverzett legénységgel a hajóra ment és ott Tróczy orosz szociálista vezér nevét kiáltotta, aki erre előlépett. A katonatiszt ekkor kijelentette a szociálista vezérnek, hogy ő György angol király foglya.

Tróczy tiltakozott a letartóztatás ellen és ellenállott a katonáknak, akik csak nagynehezen dulakodással tudták megfékezni és egy csónakba vinni feleségével és gyermekeivel. Rajta kívül még két szociálistát fogtak el. Amikor a csónak elindult a szociálistákkal, a fogoly Tróczy így kiáltott a jelenet szemtanúi felé: Anglia ellensége a szabadságnak, a békének és a szociálistáknak. Éljen az anarchia! Ebben a pillanatban az egyik katonának eldördült a fegyvere, melynek golyója Tróczy karját súlyosan megsebesítette. Svédországban elterjedt hírek szerint a három szociálista vezér elfogatása az orosz kormány felhívására történt.

Basel. Jellemző, hogy a francia cenzura most már megengedi a lapoknak, hogy a béke kérdéséről írjanak. A *Homeruol*, a francia anarchisták lapja, a német, osztrák-magyar és az orosz szociálisták kiáltványát sorsdöntő fordulatnak minősíti azt írja, hogy ettől a háboru furiája szeomlott.

Zürich. Milanóból jelentik, hogy az olasz szabadkőműves páholyok megbízottjai április végén ülést tartanak, amelyen a békét beszélnek meg. Emlékezetes, hogy a háboru kitörésekor a szabadkőművesek soraiból kerültek ki a legerősebb hangu háborus uszítók.

Stockholm. A német szociálistáknak az a határozata, amelyhez osztrák részről Adler Viktor dr., a magyar szociáldemokrata párt nevében Garami Ernő csatlakozását jelentette be s amelyben a központi hatalmak szociáldemokrata pártjai szolidaritásukat fejezték ki az orosz munkás- és katonatanács békére irányuló határozatával, itt mély hatást keltett és a vendégszerető Svédország örömmel várja a vendégeket, akik május tizenötödikén Stockholmba fognak jönni a nemzetközi szociálista kongresszusra, mert a svédek emberszeretettől áthatva, minden olyan lépésnek szívük egész melegével örvendenek, amely a békét valóra tudja váltani.

Annál kinosabban, sőt megdöbbentőbben hatott a párisi sajtó szégyenletes kirohanása Svédország ellen. A *Matin* például Svédország részéről a semlegeség megszegésének tekint, ha Stockholmban létrejön a nemzetközi szociálista kongresszus, s azzal fenyegetőzik, hogy ebben az esetben Amerika és Anglia kiéheztetési blokádot fog rendezni Svédország ellen.

Ugy látszik, azt szeretné a *Matin*, ha Svédország éppen úgy járna el a hollandi vendégekkel szemben, mint tették az angolok Leninnel vagy Trockival, nevezetesen, hogy a svéd kormány egyszerűen tiltsa meg a kongresszusra készülő küldötteknek, hogy svéd földre lépjenek. „Csakhogy Svédország nem Görögország”, — így ír ma a *Stockholms Dagblad* — a *Matin* tehát rosszul választotta meg a hangot és a címet, ha fenyegetése a svédeknek akar szólni, azonkívül lapintatlan Amerika ir-

Megsegíti a véletlen a szerelemeseket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyváradai pályaudvar második osztályú várótermében ellopták özv. Geyer Gusztávné, illetve ennek Ilonka nevű leányának több mint nyolcezer koronát tartalmazó és értékes ékszerekkel telt börtárcáját, amelynek tartalma egyuttal Geyer Ilonának menyasszonyi hozománya volt. A két hölgy a Budapestről érkező völegényre várakozott és eközben tünt el a hozományt tartalmazó tárca. A rendőrség bünygyi osztályán feljelentést tettek Jánossy Gyula főkapitány-helyettesnél a hölgyek.

A nyomozást vezető detektívnek a szerelemeseket segíteni szokó véletlen a kezére játszott. Ugy esett a dolog, hogy hétfőn reggel jelentkezett egy éltesebb asszony a bünygyi osztályon és azt a gyanúját közölte a főkapitány-helyettesnek, hogy az elveszett börtárcát egy ovikeres, magasnövésű és barna felöltőt viselő fiatalembernél látta, mikor látogatóban volt a Keskeny-utcán. A főkapitány-helyettes közölte ezt a detektívvel, aki a személyleírás után Ládai Gyula ismert helybeli tolvajt sejtette az ismeretlen tettesben.

Még tegnap délben elisietett a kérdéses helyre, ahol Ládait otthon is találta. A detektív faggatni kezdte a ravasz fiatalembert, aki először kertelni kezdett, majd mikor a rendőrségen járt asszony vallomására hivatkozott végül is beismerte, hogy ő vitte el a börtárcát. A börtárcát elő is szedte mindjárt az asztalfiókból.

A pénz és az ékszerek is hamarosan előkerültek a szekrény alól. Ládai elmondotta a detektívnek, hogy először elakarta zálogosítani az ékszereket és a pénzzel együtt el akart utazni. Mikor azonban olvasta, hogy a lopott börtárca tartalma egy urileánynak a hozománya volt, megbánta a lopást és szeretne volna a börtárcát egész tartalmával együtt úgy eljuttatni a rendőrségre, hogy neki azért semmi baja se történhessék.

A bünygyi osztályon Ládai írásba mondotta vallomását és mély megbánással vette tudomásul a letartóztatását emendáló végzet.

Uj rendelet az erdőgazdasági felmentésekre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny vasárnapi számban, hogy Szurmay Sándor honvédelmi miniszter a felmentések revíziójára vonatkozó rendeletének 15. szakaszát kiegészítette egy újabb rendelettel, amely szerint április 20-ikától csak a honvédelmi miniszter adhat felmentést és hogy attól az időtől kezdve csak szóbelileg lehet kérni a polgármesternél a felmentést.

Az új rendelet a következő eljárást statuálja az

erdőgazdasági felmentésekre:

1. A kincstári erdőgazdaságoknál alkalmazott egyének felmentését (ideértve a fuvarosokat, valamint az erdőgazdasági vasutaknál és erdei ipari munkáknál, fűrészüzemeknél, erdészeti építkezéseknél stb. alkalmazott egyéneket is) a községi előjáróság, illetőleg városi polgármester nem véleményezheti, mert ezek felmentését az egyes kincstári erdészeti igazgatási hivatalok előterjesztése alapján a közigazgatási hatóságok meghallgatása nélkül a m. kir. földművelésügyi minisztérium fogja véleményezni, illetőleg a miniszteri felmentési bizottságnak javaslatba hozni.

2. A nagyobb erdőgazdasági termelést űző erdőiparosok a tűzifa, bányafa, talpia, dongafa és cellulosefa, faszén, mű- és haszonfa termelésénél és ezek szállításánál, a gőzfűrészeknél és tűzifa nagyvágóknál és az erdészeti építkezéseknél alkalmazott erdőgazdasági munkások, fuvarosok és alkalmazottak, üzemi tisztviselők, munkafelügyelők, gépészeti személyzet, valamint az említett faanyagok termelőinek felmentésére nézve minden egyes község (város) területén levő üzemeikre vonatkozólag az ott alkalmazott egyénekről maguk fognak külön-külön névjegyzéket elkészíteni és pedig négy-négy példányban.

A névjegyzék egyik példánya a szükséges ellenőrzés foganatosítása és a nyilvántartás eszközlése végett a községi előjáróságnak (városi polgármesternek adandó át, a többi 3 példány pedig a bejegyzett adatok valódisága tekintetében a községi előjáróság (városi hatóság) által láttamozva az illető erdőbirtokosnak, vagy cégnek visszaadandó, aki, illetőleg, amely azokat a közzsállításokat igazoló eredeti szerződésekkel, illetőleg azok hiteles másolataival, eredeti kötelezvényekkel, illetőleg azok hiteles másolataival, vagy a vevők eredeti igazoló irataival felszerelve a m. kir. földművelésügyi minisztérium fatermelési osztályához fel fogja terjeszteni.

3. A fentiekben felsorolt munkák eimén felmenteni kért kisebb termelések alkalmazottainak felmentésére vonatkozó névjegyzéket a községi előjáróság (városi hatóság) tartozik hivatalból és díjtalanul egy példányban kiállítani. Ezekre nézve a további eljárás ugyanaz, mint a mezőgazdasági felmentéseknél.

b) Április hó 20-ika után beadott írásbeli felmentési kérelmek visszaadandók; téves helyen előadott kérelmek nem fogadhatók el. Az illetők mindkét esetben kioktatandók a fentiek szerinti új eljárásra, vagyis kérelmüknek az illetékes helyen szóbeli úton való előadására.

A honvédelmi miniszteriumba közvetlenül beadott kérelmek mindenkor visszaadandók a benyújtónak, ami természetesen a kérelem elintézését csak késlelteti.

c) Oly egyének, akik felmentés iránti kérelmüket a felmentések revíziója alkalmából szerkesztendő névjegyzékek felterjesztési határidejéig, vagyis f. évi május hó 8-ig adják elő, egyszerűsítés szempontjából ezen revíziós névjegyzékekbe felveendők. Ezek neve mellett azonban a névjegyzék szélzetén beirandó: „Uj kérelem.”

d) Miután a felmentés nem egyéni érdekből nyújtott kedvezmény, hanem köz- és államérdeket szolgál, a névjegyzékek hivatalból és díjmentesen szerkesztendők. A szükséges nyomtatványokat a hatóság, község, üzem, vállalat stb. tartozik beszerezni és készletben tartani.

A községi előjáróságok (polgármesterek) kötelesek minden felmentést, kérő egyént a névjegyzékbe felvenni, tekintet nélkül arra, vajjon az illető felmentését javasolják-e, vagy sem.

e) Mindazok, akik felmentésüket kérve a névjegyzékbe felvették, kívánatra a felvétel megtörténtét igazoló egyszerű igazolványjeggyel látandók el.

f) Amennyiben egyes kivételes esetekben bevarási engedélyre van szükség, ezt az illetők az előző e) pont szerinti igazolványjegy alapján az illetékes első fokú közigazgatási hatóságoktól kérelmezzék. A bevarási engedély megadása — amire nézve a f. évi 2242/eln. 4., f. évi 6651/eln. 4. és f. évi 6296/eln. Mg/A számú rendeleteim mérvadó — a névjegyzékben feltüntetendő, vagy amennyiben azok már felterjesztettek, pótlólag röviden jelentendő.

Oly egyéneknek, akik a II. e) pont szerinti a felmentések revíziója alkalmából szerkesztett névjegyzékek után hoztattak új felmentésre javaslatba, a revíziós eljárás előrelátható hosszabb tartamára való tekintettel kivételesen f. évi 2242/eln. 4. sz. rendeletében megszabott határidőkön túl f. évi július 31-ig adható bevarási engedély.

g) A f. évi 4100/eln. 4. számú rendelet 7. pontjában megállapított bevonulási jog és kötelesség az ott megjelölt szerveket a jövőben is megilleti az elsőfokú közigazgatási hatóságok által megadott bevarási engedély megszüntetésére nézve, ha azt indokolatlannak véleményezik.

A bevarási engedély megszüntetése az illetékes kiegészítési kerületi — illetőleg honvéd kiegészítő, — vagy népfelkelő parancsnoksággal haladéktalanul közlendő és a névjegyzékben is feltüntetendő.

Már bevonult egyének felmentése.

A már bevonult és a mögöttes országban levő egyének felmentésére ugyanazon eljárás mérvadó, mint a vasárnap közölt rendeletben meg van állapítva, azzal a különbséggel, hogy a névjegyzékek szerkesztéséhez szükséges adatokat, nem a felmentendők, hanem a kérelmet előadók (családtag, munkaadó, hivatal stb.) adják meg.

A hadrakelt seregnél levő egyének felmentése csak kivételes és igen indokolt esetekben lehetséges. Az ily kérelmek külön névjegyzékbe foglalva terjesztendők fel az előirt úton a szakminisztériumhoz (bárhöz), ahonnan behatárolt véleményezve a honvédelmi miniszterhez tétetnek át.

H I R E K.

Megállapították a leszerelés elveit.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Berlin. A német birodalmi gyűlés kereskedelmi és ipari bizottsága, amely a háború utáni átmeneti állapotnak kérdéseit tanulmányozza, a leszerelés kérdésében az alapelvekben megegyezett. E szerint a leszerelés fokozatosan fog történni. Az elv az, hogy egyetlen katonát sem szabad elbocsájtani, amíg részükre elhelyezést és munkaalkalmat nem biztosítottak. Így akarják elkerülni, hogy a munkakeresőknek torlódása álljon elő, amelynek folytán a munkabérek lenyomása jönne létre.

A bizottság a leszerelés határidejét a békekötéstől számított négy hónapban szabta meg. Először a kiképzett korosztályokat bocsájtják el, elsősorban a családfenntartókat. A szabadságolások sorrendjében a kornatárokon kívül a foglalkozás is határoz. Elsőknek a kereskedelmi, ipari, hajózási és gazdasági élet terén a vezető állásban levő egyéneket bocsájtják el, ezután az önálló mezőgazdákat, iparosokat, közhivatalnokokat, lelkészeket, tanítókat, majd a kiképzett

ipari és gyári munkásokat, ezután a napszámosokat foglalkozási áruk szerint és végül pedig az egyetemi hallgatókat és tanuló ifjúságot.

— Amerika éllemez az ententeot. Londonból jelentik: Az ellentmondó hírek ellenére Anglia és Amerika között megállapodás jött létre, amelynek értelmében Amerika terméfeleslegét az entente államok között osztja szét. Az európai semleges államoknak Wilson elnök az élelmiszerek bevásárlásánál nagy nehézségeket támaszt.

— Házasság. Pálmai Lajos kir. közigazgató e hó 24-én házasságot kötött Leopold Rezsín urhölgygel. (Minden külön értesítés helyett.)

— Albania független? Konstantinápolyból jelentik: A Times szalonikii jelentése szerint a franciák kiküldötték Albánia függetlenségét és Gorica környékére kormányt neveztek ki, amelynek tagjai nagyrészt Albánok. A lapok értesülése szerint Ausztria és Magyarország ugyanigy járt el az általa megszállt albán területekkel.

— Elvesztett angol hadihajók. Amsterdamból jelentik: Londonban általános aggodalom uralkodik négy angol torpedóromboló miatt, amelyek a Themse előtt teljesítetnek szolgálatot és amelyekről négy óta nem érkezett hír. Az admirális közbe tett jelentése szerint egy torpedórombolót elsüllyesztettek és tartanak attól, hogy a három másikat is elpusztították.

— Pro Patria. Kaptuk a következő jelentést: A mélyen sujtott szülők: Maurer Mihály és neje született Winter Mária, úgy a maguk, mint gyermekeik és a rokonok nevében mély-séges fájdalommal tudatják, hogy felejthetetlen gyermekük, a szerető testvér, jó rokon és hű bajtárs Maurer Mihály műegyetemi hallgató, magyar királyi honvéd tartalékos tüzérhadnagy, a IV-72. útegnek a hadidiszitményes III. osztályu katonai érdemkeresztel kitüntetett parancsnoka ödes hazánk védelmében, az erdélyi harcokban kötelességének hű teljesítésében 1916. november hó 12-én, orosz gránátlövéstől találva életének 24-ik évében hősi halált halt és november 14-én, Gyergyószentmiklóson eltemetett. A hős honvéd földi maradványai hazahozatván Temesvároitt, 1917. évi április hó 23-án, délután 4 órakor a helyorségi kórház halottas házában, a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni, azután pedig a ferencvárosi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Drága hősnök, Isten veled! — Almodd tovább ifju szép álmaidat! Vitézségedet és hősi küzdelmedet bajtársaid, bánatos szülőid, testvéreid, a rokonok és jóbarátok örökre szívükbe zárják!

— Szerda nem husztalan nap. A m. kir. minisztérium 1462—1917. M. E. számú rendeletéből kifolyólag közhírré teszem, hogy a m. kir. minisztérium a 3101—1916. M. E. számú rendelet 1. §-ában a keddi napokra elrendelt vágási és 2. §-ában a szerdai napra elrendelt husztogasztási tilalmat megszüntette. Varjassy Lajos, polgármester.

— A tiszti hajózatok megnyitása. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közhírré teszi, hogy személyszállítással összekötött menetrendszerű tengerjáratait a Tiszán az egyidejűleg kiadott menetrend szerint a folyó évben akként indítja meg, hogy az első menet Szolnokról—Csongrádra f. évi április hó 22-én, Csongrádról—Szegedre és vissza április hó 23-án, Csongrádról—Szolnokra pedig április hó 24-én tesz. Ezen járatok egyidejűleg az említett vonal átvételével, Vezseny atomás kivételével, melyet a gőzök árvíz miatt egyelőre nem érintenek, a személy- és áruforgalomra megnyitnak.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Párisban Konstantin letartóztatásáról tudnak.

Bern. Párisban tartja magát az a hír, hogy Konstantin királyt letartóztatták. A hír megerősítése még nem érkezett meg.

Genf. Pétervárról jelentik: Kerenszky igazságügyminiszter befejezte a vizsgálatot a cári pár ellen. Az ítéletet az alkotmányozó ülés fogja meghozni.

Stockholm. Hivatalos jelentések szerint a délnyugati municions gyárak hatvan százaléka még ma sem dolgozik.

Zürich. Párisból jelentik, hogy a francia kormány megengedte a francia lapoknak az osztrák-magyar és német hadvezetőség hivatalos jelentéseinek közlését.

Bécs. Az entente lapokban legutóbbi hír jelent meg, hogy Ausztria-Magyarország leközelebb újabb békejavaslattal fog fellépni. Illetékes helyről azt jelentik, hogy ez a hír teljesen alaptalan.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Kopenhágából: A szociáldemokrácia béketárgyalásaihoz jelenthető, hogy Stauning az utolsó napokban több ízben tárgyalt a magyar szociálisták egyik tagjával, akitől híreket kapott Adler Viktortól és több más osztrák elvtárustól. A Szociáldemokrata közli, hogy a magyar szociálisták azt hiszik, lehetséges lesz, hogy a világ összes szociálistái hozzá fognak járulni a békejavaslathoz, ha egyszer a tárgyalások folyamatban lesznek.

Rotterdam. A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti, hogy az összes táviratai, amelyek

Soldaten Kommuniké jelzéssel vannak ellátva, a munkások és katonák tanácsának irodájából származnak. Ebből az következik, hogy a munkások és katonák saját híreiket a Pétervári Távirati Iroda útján terjesztik.

Luganó. Péter szerb király, aki jelenleg Kortuban tartózkodik, fogadta Luigi Barzint és a következőket mondotta neki Szerbia Duna-politikájáról: — Dunapolitikánk annyiban volt rossz, hogy mi a Dunát természetes erődítménynek tartottuk és nem gondoltuk szükségesnek annak megerősítését. Ha sejtettük volna, hogy a központi hatalmak képesek lesznek a Dunán Semendriánál átkelni, úgy természetesen egész más intézkedéseket tettünk volna. Ha amint remélem, Szerbia a béketárgyalások után visszanyeri függetlenségét, a Dunát úgy katonailag, mint politikailag az összes ipari és kulturális eszközökkel kelet és észak felé meg fogjuk erősíteni.

London. A Morningpost Anglia élelmezési nehézségeiről írva kijelenti, hogy Németország sokkal előnyösebb helyzetben van. Sikertült a semlegeseket meggyőznie arról, hogy nem szükséges hajóknak telfegyverzése. A tényleg elsüllyesztett hajóterenyiséget az admirális titkolja, de az tény, hogy a mérleg Németország javára billenik. A tengeralattjárók sikere számtani haladvány módjára nő és a helyzet az angolokra nézve rendkívül kellemetlen.

Bern. A Petit Parisien munkatársának Prieto spanyol miniszterelnök kijelentette, hogy Spanyolország a legszigorúbb semlegeségi politikát folytatja és kötelességeit hiven teljesíti. Spanyolország becsületét, méltóságát és életérdekeit mindenkor meg fogja védelmezni.

— Az aradvárosi Vörös Kereszt választmányi közgyűlése. Az Aradvárosi Vörös Kereszt szombat délután 4 órakor a városháza emeleti tanácstermében tartja választmányi ülését, május 3-án délután 4 órakor pedig ugyanott évi rendes közgyűlést. Váásrhelyi Janka elnöknő.

— **Lehullt bilincsek — Henny Portennel.** (Az Apolló szenzációs drámája.) A mozibajáró dublikum minden alkalommal szeretettel fogadja Henny Portent, a kinematográfia e esaként szép és tehetséges művésznőjét. Szerdán ismét olyan drámában látjuk viszont a népszerű mozistart, amelyben alakító művészete hálás talajra talál. Henny Porten a Lehullt bilincsek-ban egy dús gazdag bányász fiata, szép özvegyét játsza, akit megkér Harró gróf. A gróf családja nehezen egyezik bele a rangon aluli házasságba s különösen a család egyik tagja, Joachim államügyész nézi rossz szemmel unokaöccse házasságát, mert úgy rémlik neki, hogy az asszonyt valamikor az ő vádindítványára lopasért elítélték. Az államügyész kikutatja az asszony múltját s le akarja lepellezni a család előtt. Az asszony elmondja az ügyésznek, hogy egy szerencsétlen béna ember iránt érzett szánalmában követte el bűnét. Az ügyész megérti az asszonyt és eláll szándékától, később pedig egymásé lesznek.

— Legujabb divatlapok Kerpelnél. 354
— Kerpel kölcsönkönyvtár új könyv- és zenepótljegyzékei megjelentek. 901

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A legelvités megkezdése. A legelőre kibocsátandó jóságoknak lebélyegzése f. hó 28-án a belvárosi jóságra nézve a tűzoltó lak-

tanyában, f. hó 29-én pedig a gáji jóságokra nézve a gáji alkupitányi hivatalban fog eszközöltetni. A jóságok f. hó 30-án lesznek a legelőre kibajthatók. A városi tanács.

Új koronázási bélyegek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közönség köréből felhangzott óhajoknak megfelelően megengedtem, hogy Ő Felsője koronázása napjának emlékére készített és a koronázás napján használt „IV. Károly király koronázása napján 1916. december hó 30. Budapest felirattal ellátott hely és kelt bélyegekkel egy a koronázási emlékbélyegek, mint a forgalomban levő rendes postabélyegek, hadisegélybélyegek, postai értékcikkek, a postai jóléti intézmények javára fordítandó alább felsorolt díjak letitézése ellenében, 1917. évi május hó 1-től kezdve bezárólag 1917. évi július hó 31-ig emlékül lebélyegeztessenek.

Megkülönböztetésül a koronázás napján történt lebélyegzésektől, az így utólagosan lebélyezett bélyegek a koronázási bélyegzőn kívül még el tognak láttatni az említett jótékony célra való adományozást jelző „P. J. B.“ (Postás Jóléti Bélyegző) összefont betűkből álló, külön bélyegzőlenyomattal is.

A lebélyegzési díjak a következők:

I. koronázási emlékbélyegek.

1. A budapesti 1. számú postahivatalnál használt u. n. „angyalos“ bélyegzővel való lebélyegzés darabonként 25 K
2. A budapesti 100. sz. postahivatal által

használt bélyegzővel való lebélyegzés darabonként 20 K

3. Egyéb koronázási emlékbélyegzővel való lebélyegzés darabonként 15 K

II. Rendes postabélyegek, hadisegélybélyegek és egyéb postai értékcikkek.

1. A budapesti 1. sz. postahivatalnál használt u. n. „angyalos“ bélyegzővel való lebélyegzés darabonként 15 K

2. A budapesti 100. sz. postahivatal által használt bélyegzővel való lebélyegzés darabonként 10 K

3. Egyéb koronázási emlékbélyegzővel való lebélyegzés darabonként 5 K

E díjak még az esetben is bélyegként esedékesek, ha egy és ugyanazon bélyegzőlenyomattal egyszerre több bélyeg is bélyegzetik le.

A „P. J. B.“ külön bélyegzőlenyomattal minden egyes bélyeg, értékcikket el kell látni és pedig rendszerint a bélyegértékük felső bal sarkán. Oly helyeken, ahol ezen a részen már a koronázási bélyegző lenyomata van: a külön bélyegzőt a bélyeg másik sarkában kell alkalmazni.

A lebélyegzés következő sorrendben történik:

1. Az „angyalos“ és a budapesti 100. sz. bélyegzővel 1917. május 1-től 1917. július 31-ig.

2. a budapesti 1. sz. bélyegzővel 1917. május 1-től—május 16-ig,

3. a budapesti 2. sz. bélyegzővel 1917. május 17-től—május 26-ig,

4. a budapesti 4. sz. bélyegzővel 1917. május 27-től—június 5-ig.

5. a budapesti 9. sz. bélyegzővel 1917. június 6-tól június 15-ig,

6. a budapesti 10. sz. bélyegzővel 1917. 16-tól—június 25-ig,

7. a budapesti 57. sz. bélyegzővel 1917. június 26-tól—július 11-ig,

8. a budapesti 62. sz. bélyegzővel 1917. július 12-től július 21-ig,

9. a budapesti 72. sz. bélyegzővel 1917. július 22-től július 31-ig.

A kijelölt napokon az illető postahivatal által használt összes albetűs bélyegzők rendelkezésre állanak.

A lebélyegzendő bélyegeket a közönség borítékokra, papírlapokra, postai értékcikkekre stb. felragasztva vagy felragasztatlanul is mutathatja be; az ez alkalommal ily módon lebélyezett bélyegekkel ellátott postai zárlatra egyébként alkalmas tárgyaknak postai továbbítását azonban nem kívánhatja.

Egy és ugyanazon téltől egyszerre csak legfeljebb 20 darab bélyeg stb. fogadható el lebélyegzés céljából.

A lebélyegzéssel a budapesti központi felvevő postahivatal (Budapest, IV., Koronaherceg-utca 18.) értékcikkarusító osztálya bízott meg.

Dr. Teleszky János.

Az „ARADI KOZLONY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben. Egyes szám ára 12 fillér.

MOLDOKEP SZÍNHÁZ.

Titáni küzdelem.

(Drámai szenzáció brich Kaiser Titzel az Uránában.)

Titáni küzdelem az a harc, melyet az ember, a mitók és a száznitók a megelhető-

Kávé

konzerv cukorral, mely a legfinomabb szemeskávé legjobb kávépótlékától és tiszta cukorból lesz előállítva, 1 kg. megfelel 60 adag izletes kávénak a 0,2 liter.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám. 2245

sért, a betevő falatért, a mindennapi kenyérért folytatnak. Titáni küzdelem, amelynek során számlálatlanul hullnak el, a véres, engedhetetlen, késhegyik menő harcban, pillanatszerű fegyverszünet nélküli küzdelem, mely sohasem kecsagot győzelemmel... Ez a gondolata annak a szédületesen izgalmas drámanak, mely a maga mélységes megdöbbentően szomorú témájával, lenyűgözi az embert. Egy fiatal orvos tragédiájáról van szó, akinek zsenialitása a megváltás reményét lobbantja fel a küzdő és szenvedő emberek lelkeiben és ime ebben a küzdelemben küzdelemre kell az emberek rosszágával, romlottságával és csak akkor, amikor a küzdelem hosszú során megy keresztül, van módjában működnie embertársai javára. A film főszerepét a világ movizsinézéinek lekválóbb képviselője, Erich Kaiser Titz játssza. Ez a minden ízében művész, aki eleganciájával, nagy intelligenciával és páratlanul magas szellemi érettségével bearanyozza szerepének minden részét, és megrázóvá, igazivá varázsolja azt a típust, amelynek képviselőjét alakítja. Olyan tökéletes, olyan nagyszerű, mint a milyen a Imhoff dr.-ban volt: megráz, lebilincsel, meghódít az élet nyomasztó igazságaival.

Grandiózus és minden részében remekből készült ez a film. Ha kritikus szemmel akarunk megbírálani egyes részeit a legnagyobb akaratlansággal sem találunk kivételt benne. Ha dicsekedni akarunk, nehéz volna ezt megtenni, izléstelen szélsőségek nélkül. Olyan ez a film, mint amilyen a tárgya: „Titáni küzdelem” a tökéletességért, a művészetért, az életért.

„A világ csak hangulat” Leontine Kühnberg, a Reinhardt színház kiváló művésznőjével, legközelebb az Urániában. 5

* Az emberirtó közkívánatra vasárnap az Erzsébet-mozgosházban. Az atavisztikus ösztönök, az öröklött lelki tulajdonok megrázó tragikumokban való kioldódása a kép, témája a pálinka az „emberirtó mérég” csak a legfőbb okként szerepel benne, az apa és fiú szánalmas romlása, — bűne, amelybe már öntudatlanul keverednek. Ebben a fájdalmas és megható színműben ez hat döbbenetes erővel.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. április 25-én, szerdán:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

A csárdáskirályné.

Operett.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a határon küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

Női kalap modell ház

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Salaoz-utca 4. szám alatti lakásomban, régebbi szak tudásom alapján egy minden igénynek megfelelő női- és gyermek kalap-szalont nyitottam. Alakítások izléseken készülnek, nagy választék legfinomabb gyászkalapban. Beesés pártfogást kér: 2101

Schwarz S.

Salaoz-utca 4. szám, I. em.

Faszeg,	Sárkefe,
Fényesítőkefe,	Kenőkefe,
Lókefe,	Mázolóecset,
Fénymáz,	Börzsir,
Pipereszappan,	Gyertya,
Szivarkapapír,	Hüvely,
Pirol és Szidol fémtisztító,	
Talpvédő,	Cipőkrem,
Papíráru,	Ostor,
Bakkancsszija,	Hunya cipő,
Kékitő	és az összes

rövidáru cikkekben

állandó nagy raktár

Fleiszig és Hirschfeld

rövidáru nagykereskedők

Arad, Boros Beni-tér 7 sz.

A szépségapólas titka a felhasználott szepítőszeres helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat

Rozsnyay Serail arc-enőcse. Kis tégely 1,50 kor. Nagy tégely 2,50 kor.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Serail Arcopora. Lehető finomsága. Crém, fehér, rózsás és tésztás.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, lilya, lóir du bel orgona piros rózsas, Serail. Uvageje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél 1845

Rozsnyay Máttyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkos, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficálja, utólag igen kellemes. Ára egy porcelán-szelencének 80 fillér.

Fontos szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyesztára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Mozgosház szomszédságában)

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1917. év április hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:
 Gyorsvonat reggel 8:20
 Személyvonat délelőtt . . . 11:42
 Személyvonat este 9:39

Aradról Budapestre érkezik:
 Gyorsvonat délután 1:25
 Személyvonat este 7:25
 Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:
 Gyorsvonat délután 2:10
 Személyvonat reggel 7:50
 Személyvonat este 9:10

Budapestről Aradra érkezik:
 Gyorsvonat este 6:59
 Személyvonat délután 3:31
 Személyvonat reggel 5:57

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:
 Személyvonat reggel 4:35
 Személyvonat délután 1:38

Nagyváradról Békéscsabára ind.:
 Személyvonat délelőtt 10:10
 Személyvonat este 7:52

Magánjáró gőzgépeket

- Kompond és stabil gőzgépeket
- Gőzcséplő garnitúrákat
- Magánjáró lokomobilokat
- Cséplőszekrényeket
- Esztergapaódokat
- Herefejtőket
- Elevátorokat
- Motorokat
- Gőzekéket és
- Gőzkanókat

javított állapotban vásárolnak készpénzfizetés ellenében

FRIEDRICH TESTVÉREK

gépgyára, Temesvár.

Drogeriák és gyógyszerárak figyelmébe.

Azonnali szállításra megrendelhetők az alant jegyzett

gyógycukorka áruk:

Salmiak,	Menthomai,
Conch Noire,	Menthol dragó,
Se egal,	Eibischoeig,
Secession Salmiak,	Mundperlen,
Anis Lakritz,	Utifü, Pematefö.

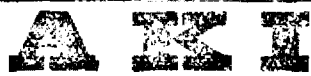
Csemege kereskedők figyelmébe.

Staniolos vegyes Dessertek $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ kilós diszkartonban.
 Vegyes Bogyó-Dessertek fadobozokban ala Gerbaud pakolással, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ kilós csomagolás.
 Diszkosár $\frac{1}{4}$ kilós vegyes Dessertek. 2503

Bogyó Mór József

Budapest, VI., Kertész-utca 50. szám.

Telefon 14-74.

házat, vagy földbirtokot venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Aki ezen meghagyásomnak fentebb kitűzött idő alatt eleret nem tesz, az is annak költésére a hatóság által lesz eszközölve és ezen kívül eliene az 1894. évi XII. tc. alapján a rendőrségi büntető eljárás is meg lesz indítva

Arad, 1917. március hó 30.

Greén, főkapitány.

Hirdetmény.

Világosan az idegen helyen lakó szőlőbirtokosok részére a kékkő kiosztás a következő napokon fog kiosztatni:

- Aradiaknak május 2-án.
- Erdő-kerekieknek május 5-én.
- Kovasiaknak május 5-én.
- Ujszentannaiaknak május 5-én.
- Othalmiaknak május 3-án.
- Ujpanadiaknak május 4-én.

Ugyanezen napokban fog kiosztatni más idegen helyen lakó szőlőbirtokosoknak is, akik a kitűzött határidőben nem jelennek meg, olyként fog vétetni, hogy kékkőre nem tartanak igényt.

Stéger Vendel, közjegyző.

2591

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felülmulja az összes bőrhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen fájdalommentes és fájdalom nélküli választja el a felső bőrréteget az alsótól. Gyönyörű arcbőrt eredményez. meglepően újává teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Bevezetők kozmetikus arcápoló intézetemben ideiglenesen Battyány utca 10. szám alatt. 2589

Bartháné, szakképzett kozmetikusné

Keskenyvágányu iparvasúthoz gyakorlott, megbízható, ügyes

mozdonyvezető felvételek.

Ajánlatok az eddigi működés megjelölésével, esetleg bizonyítványmásolatokkal az Alföldi Cukorgyár r. t. sarkadi cukorgyára címére, Sarkadi cukorgyár, Biharmegye küldendők. 2626

6634-1917. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 81000-VI. 2. 917. szám alatt a tengeri (kukorica) moly irtása tárgyában kiadott rendeletét következőkben teszem közzé:

Tengeri termelésünket — különösen az ország déli részén — számottevő kár érte. Fellelhető, hogy a baj jó-őre még jobban fenyeget a természetesség mennyiségét és minőségét nagy mértékben csökkenté. A közelmúltban tett vizsgálódások eredményeként megállapítható volt, hogy a bajt az u. n. tengeri (kukorica) moly okozza, amely pille korában (tavasszal) este és az éj kezdetén a tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskókat, (csumákat) elhagyván, a közellevő új vetésű tengerit szállja meg, tojását rátojja s így azt megfertőzi.

A szerzett tapasztalatok alapján a tengerit pusztító ezt az u. n. tengeri molyt az 1894. évi XII. tc. 58. §. alapján tehát olyan kártehernek nyilvánítom, melynek irtása kötelező.

Mintán a védekezés nem aként történik, hogy a kártétőt közvetlenül pusztítjuk — mert a tojását és parányi hernyóját nincs módunkban elpusztítani — hanem a molyt az idővel való elszaporodását csak közvetett úton, vagyis akként akadályoztatjuk meg, ha azt hernyó állapotában a tengeri szárban ösztől májusig terjedő idő alatt addig semmisítjük meg, míg pille alakjában ki nem kel, tehát az a feladat, hogy a hernyót magában rejtő tengeri szárt semmisítjük meg, még pedig oly módon, hogy azt elsősorban mint takarmányt felhasználjuk, a megmaradt hasznavehetetlen részt pedig trágyaként vagy tüzelőnek értékesítjük.

Meghagyom ennél fogva, hogy minden mezőgazda, földbirtokos, bérlő, vagy bárki más, a birtokában lévő s az előző évnél természetesebből származó tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskót, csomát, s tengeri szárnak földben maradt részét f. évi április hó 30-áig felhasználja vagy megsemmisítse, hogy a tengeri növény emlitett részében telelő tengeri moly hernyója felettlenül elpusztuljon.

Fagydaganatok

simulasztására, gyógyviszkozóság biztos meg-

FRIGIN.

szüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** Arz acettil és utasításai 1 korona. **Legfajdalmasabb tyukszemétő** is 3 nap alatt mindenki meggyabadul a Hajós-léle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piakkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Arz használati utasításai együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phomel-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Arz 1 liternek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

„Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haja, vagy bajuszt a legesebb allandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Arz 2 korona 40 fillér.

Hajós Árpád Gyógyszer-táradar

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjért szavak szerint számoltjuk.
 Minden apró hirdetés ára 9 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 Hirdetéseket délután 1/6 óráig veszik fel.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Házasság
 céljából megismerkedne intelligens úrilány idős, jómódú, intelligens állású úrral. Ha beteges v. kisse rokkant, se baj. Gyermekes özvegy is lehet. Levelt „Házasság” jellegre a kiadóhivatalba kér. 2658

Levelezés.

„Deák Ferenc.”
 jellegre levél van a kiadóban. 559

Kiadó lakás.

Kiadó:
 egy elegánsan burorozott utcai szoba, elő- és fűrdőszobával. (Forray-utca, Hajek-féle füvegkereskedés felett.) 2658

Alkalmazást keres.

Könyvelő,
 megbízható, mérlegképes, ajánkozik. Megkeresések Müllernek, Fácán-utca 1. 2659

25 éves

Jömegjelenésű, jómódú fiatal ember, kereskedelmileg teljesen képzett, hajlandósága van az utazáshoz, utazól, esetleg jutatókiosztó állást keres. 5000 korona övadákkal rendelkezik. Cím a kiadóban. 2667

Hadmentes

34 éves vaskereskedő segéd, legutóbb fővárosi nagyobb cég irodájában huszmosabb ideig működött, raktárnoki vagy hasonló állást keres. Szíves megkereséseket „Hadmentes” jelleg alatt a kiadó közvetíti. 2629

Bádigos

és vízvezeték-szerelő elvállal a szakmába vágó javításokat helyben és vidéken. Székely Gyula, Bercsényi Miklós-utca 1. szám. 2638

Jé családból való leány,

ki a háztartás minden ágában járta, varrások is ért, magános úrnő mellé ajánlkozik. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóban. 2636

Alkalmazást nyer.

Eltűt öszt. fizetés mellett

keresek május 1-től délutánra egy intelligens kisasszonyt. Jelentkezni d. e. 9-11 óráig Batthyány-u. 30., II. a., iskola. 2660

Szociál

mindenes felvétetik Kis Ernő-utca 4/b. szám alatt. Szobakéféles nincs. 2668

Kiszolgált leány

szorgalmas, rendszerető, felvétetik Hoffmann Ottó cég csemegeüzletében, Szabadság-tér 20. Jelentkezni délután 6 és 7 óra között. 2669

Honne keresztetik

egy 2 éves kislányka mellé, megbízható és gyermekszereit legyen. Mint családtagot fogjuk tartani. Fizetés megjelölés, fényképek ajánlatok Felter Hugo és fiához küldendők Kuriya (Kraassó-Szörény megye.) 2670

Mindenes vagy bejárónő,

ki padló tisztításához ért, jó fizetéssel felvétetik Batthyány-utca 23., I. em. 3789

Hungar és német

nyelvben jártas gyors- és gépirónő keresztetik. Cím a kiadóban. 2630

Kövács és lakatos keresztetik
 munkáját vasutisok munkájához részesre. Jelentkezni Lauderer Aladar főszűrésnél, Boros Beni-tér 20. 2579

Könyvkötészetünkbe
 ügyes tanulóleány felvétetik.

Házmester-pár felvétetik
 előkelő berkeletűben, liftkiszolgálás. Jelentkezni hétfőn és pénteken d. e. 1/2-1 órákor. Cím a kiadóhivatalban. 2644

Lapkiherdó-pár
 jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7891

Ingatlan.

Kiadó házikó
 Zimándkörs község határában 30 hold, házzal vagy anélkül. Bővebbet Chorina Áron-u 1. 2366

Kiadó
 a Kossuth-utca 39. szám alatti egy emeleti bérlőház. Ugyanott két kevesebb használt teljes ablak is kapható. Értekezni Vidéki Gúsztyán rendőrtisztárnál lehet. 2602

Fácán-ut 16 sz.
 5 szobás ház, a hozzávaló nagy szőlőkkel együtt eladó. Bővebbet Jakabffy Rezső, Aradi első takarékpénztár. 2617

Gyógyászat.

Ar angol
 fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Heha-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam. Teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Heha gyógyszerár. 12

Vétel és eladás.
Vezek pénz-összeget
 bármilyet használtat de nem törött) 30 fillérért drbját, vidékről utóvéttel minden bejelentés nélkül Krausz Henriknek. Arad, Bocskai-tér 5. sz. 2678

Újgötött levelek
 vizonteladók részére is kaphatók Deák Béla könyv-, papír- és zeneműkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902. 871

Borosherdők,
 12 darab, 6400 liter tartalommal, 4 éve ek, tiszta, jókarban, üzlethelyesletén ma-ott eladók. Kaufmann Dávid, Törökkanizsa. 2671

Lakatos-
 műhely felszerelést venne a Cs. és Kir. Lábadozó-osztag, Arad-vár. Ajánlatokat Telefon 621. kéri, vagy személyes megjelenést. 2673

Kiadó
 Gyv. Jakabffy Zoltáné Kupa-pusztai gazdaságában posta Dombiratos, három db 9 hónapos tisztavér Lincoln-schirei tenyészkan, egy db 4 éves 162 cm. magas, jegytelen pár, kiváló csoportú, Ferlesz emléke. 2447

Virágmagvak
 viola, hajnalka, peónia, aszter, stb. kaphatók Janosi Károly virágkereskedésében Arad, Zrinyi-utca, Bohus-palota. 2489

Postakidák
 szegszentli és minden más mérettől lájkát helyben szegszentli is, jutányosan nálul Braun Adolf kádgyára, Arad-Ujmezők. 2506

Rafila hárs
 gyönyörű, fehér, hosszúsága kapható nagyban és kicsinyben Jakubovits József fűszer- és csemege üzletében, Boros Beni-tér 16. Motorállomással szemben. 2599

Fekete pecsét tiszt koponyog és gallér, kifogástalan jó állapotban, eladó. Perényi u. 3 sz. 2594

Kiadó
 aradi hegyalján 110 hk. 916-os fehér bor és 100 hektó különféle ó-borok. Értekezni lehet Zrinyi-u. 4/c., I. emelet. balra. 2697

Megújító csap-őgaratúra
 8-as, az összes sziljakkal, jókarban, eladó Széke Jenőnél, Simonyifalván. 2545

Szobapadló lényem
 Linoleum vagy borostyán lack, kiváló jó minőségben és minden szinten kapható: Jakubovits József fűszer- és csemegeüzletében, Boros Beni-tér 16. Motorállomással szemben! 2580

Használt zongorát
 megvételre keresek. Cím a kiadóban. 2641

Használt ólom
 megvételre keresetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Különféle.

Kiadó.
 József főherceg-u. 22. sz. alatt 2 utcai és 2 udvari szobából álló helyiség irodának f. év május hó 1-től kiadó. Bővebbet az Aradi és csanádi egyesült vasutak Magánüzemének központi felügyelőségénél. 1868

Ar Arany
 aranyér-kupokat mindenben pótolják a Haemorhoidal-kupok, azonos összetételű folytatásuk is teljesen azonos, ára korona. Földes gyógyszerár, Heha gyógyszerár Arad. 12

Apróhirdetések
 az „Aradi Közlöny” részére felvétetik a Messinger-boy irodában, Deák Ferenc-u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.” 2607—917. absz.

Hirdetmény.

A 3. kir. pénzügyminiszter nr 39398—9. 7. számú rendelete értelmében közzétesszük, hogy azokkal a termékteressé és a jövedelemadóban adóköteles jogi személyekkel szemben, akik a jövedelemadóra és vagyonszára, valamint az 1914, 1915. és 1916. évi had nyereségadóra vonatkozólag előtér változásait 1917. évi április hó 30-ig akár az illetékes községi előjárásnál, akár közvetlenül a kir. pénzügyigazgatóságánál benyújtják, az 1916. évi XXVI. tc. II. §-ának 7. pontjában emiatt 5%-os, illetőleg az 1916. évi XXXII. tc. 28. §-ában emiatt 1. §., illetőleg 5%-os, nemkülönben az 1916. évi XXIX. tc. 25. §-ában emiatt 10—25%-os pótlék alkalmazását megelőzően fogom, mert a foyó évi április 30-ig beadott vallomás kéltő időben beadottnak tekintendők.

Arad, 1917. április hó 5-én.
 Arad város adóhivatala.

Lapkihordó pár
 jó fizetéssel felvétetik.
 Cím a kiadóhivatalban.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Érvényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:
 Személyvonat reggel 6.40
 Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:
 Személyvonat délben 12.00
 Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:
 Személyvonat éjjel 8.06
 Személyvonat délután 8.17

Szegedről Aradra érkezik:
 Személyvonat reggel 7.38
 Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:
 Motoros vonat reggel 7.08
 Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:
 Motoros vonat délután 1.16
 Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indul:
 Személyvonat éjjel 8.00
 Motoros vonat délután 2.15

Brádról Aradra érkezik:
 Személyvonat délelőtt 10.00
 Motoros vonat este 8.48

Borosjenőről Csermőre indul:
 Vegyes vonat délelőtt 9.32
 Vegyes vonat este 6.82

Csermőről Borosjenőre indul:
 Vegyes vonat reggel 6.32
 Vegyes vonat délután 4.36

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:
 Motoros vonat reggel 8.37
 Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:
 Motoros vonat reggel 5.49
 Motoros vonat délután 8.48

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:
 Motoros vonat reggel 9.25
 Motoros vonat este 8.09

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:
 Motoros vonat reggel 5.23
 Motoros vonat délután 3.01

Borossebesről Menyházára indul:
 Motoros vonat este (július 1-től augusztus 31-ig) 6.36
 Vegyesvonat délelőtt 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:
 Vegyesvonat délután 2.39
 Motorosvonat reggel (július 1-től augusztus 31-ig) 5.12

Elsőrangú kozmetikai intézet.
 Aromassága, aromagőzítés, arcúdlítés, speciális kezelésképzésgápa. 23

Legjobb **Hajeltávolító** szer a **!!HAJOLIN!!**

Kellemetlen szőrnöveszt rövid kesetes után végl gesdől eltávolított. (Hátsilag is használható.) **Kitűnő arcápoló szereim:** Gold cream arcúdlítéshez. Anti Riedes arcáncok ellen. Serafin szepeseg cream nappali használatra. Serafin pederek minden színben. Serafin cream szepio ellen. Serafin folyékony szappan zsíros arcborókáknak. Serafin kezelvíz kebel megszárdítására. — **Gyógyszappanok, illatszerek.** Vidékre az összes szereket használati utasítással niaszkreten küldi. 2655

Belvárosi szépségápoló szalon
 kozmetikai intézet Budapest, IV., Párisi-utca 1. sz., I. em. 3.